

Vlaams
Parlement

vergadering **C313**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 7 juli 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitbreiding van het Vlaamse diplomatieke netwerk – 2506 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het tegengaan van radicalisering en vrijwaring van de rechten van de Europese Unie – 2606 (2014-2015)	5
VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de medewerking van Flanders Investment & Trade (FIT) bij de voorbereiding van het Vlaams-Nederlandse gastlandschap aan de Frankfurter Buchmesse in 2016 – 2623 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) en Flanders Investment & Trade (FIT) – 2635 (2014-2015)	7
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de rol van Herita voor Open Monumentendag – 2724 (2014-2015)	16
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de ondertekening van een convenant voor de erkenning van achttien WO I-sites als UNESCO-werelderfgoed – 2612 (2014-2015)	20
VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Vlaams economisch beleid ten aanzien van buitenlandse investeringen en de eigen kmo's – 2728 (2014-2015)	24
VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de transparantie van het productieproces in de modesector – 2755 (2014-2015)	28
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de reactie van de Vlaamse Regering op het VN-rapport over de mensenrechtensituatie in Eritrea – 2601 (2014-2015)	31

VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de evaluatie van het officiële staatsbezoek met een economische component aan China voor de participerende Vlaamse ondernemingen en het beleid van FIT ten aanzien van China - 2715 (2014-2015)	33
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de implicaties van de federale resolutie over blogger Raif Badawi op het Vlaams buitenlands beleid - 2736 (2014-2015)	39
VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de beslissing van de raad van bestuur van FIT aangaande posten in Keulen en Rijsel als gevolg van de sluiting van de federale posten - 2746 (2014-2015)	44
VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het juridisch advies aan de Vlaamse Regering over de federale economische diplomatie - 2748 (2014-2015)	46
VRAAG OM UITLEG van Johan Verstreken aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de rondetafel van FARO en het projectsecretariaat '100 jaar Grote Oorlog' over de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog - 2707 (2014-2015)	49
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de verplichte archeologienota - 2754 (2014-2015)	54

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitbreiding van het Vlaamse diplomatieke netwerk – 2506 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp-a): Minister-president, dit is geen nieuwe vraag. We hebben die al een paar keren gesteld, zowel schriftelijk als tijdens een vraag om uitleg.

De Vlaamse Regering heeft zich voorgenomen om het Vlaamse postennetwerk van de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering uit te bouwen. Er werd al beslist om een vaste vertegenwoordiging in Genève op te zetten. Dat is een nieuwe beslissing van deze regering. Die zou gefinancierd worden met de verminderde dotatie van Vlaanderen aan het Agentschap voor Buitenlandse Handel, lees: de prinselijke missies.

Op basis van een SWOT-analyse (strengths, weaknesses, opportunities, threats) zal het Vlaamse diplomatieke netwerk verder worden uitgebreid naar Scandinavië, de Westelijke Balkan, de BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India, China) of de MINT-landen (Mexico, Indonesië, Nigeria en Turkije).

Uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 7 januari bleek dat het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) toen al de opdracht had gekregen om deze SWOT-analyse uit te voeren. Ondertussen is er al wat tijd voorbijgegaan. Ook op het federale niveau zijn ze met een oefening bezig om het diplomatieke postennetwerk te bekijken. Er is samenwerking tussen Toerisme Vlaanderen, de Vlaamse vertegenwoordigers en de FIT-agentschappen (Flanders Investment and Trade) en die verloopt goed. Ik vind het belangrijk om in de toekomst ook na te gaan of er andere samenwerkingen mogelijk zijn met andere gewesten.

Minister-president, hoeveel bijkomende posten wilt u creëren, los van Genève? In de beleidsnota en het regeerakkoord is daartoe een heel grote opening. Er is natuurlijk een financiële realiteit. Hoeveel kost de permanente vertegenwoordiging in Genève? Wanneer mogen we de resultaten van de SWOT-analyse verwachten? Een uitbreiding zonder een effectieve SWOT-analyse is geen teken van goed bestuur.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, zoals ik al meedeelde in antwoord op uw schriftelijke vraag nr. 126 over het diplomatieke postennetwerk en de SWOT-analyse zal er tijdens deze regeerperiode één nieuwe post voor een algemene afvaardiging van de Vlaamse Regering worden geopend.

De kost van de algemene afvaardiging in Genève bedroeg in 2014 146.363,49 euro. Verdere informatie vindt u in antwoord op uw schriftelijke vraag nr. 125 van 7 januari.

Ik verwacht de resultaten van de SWOT-analyse tegen het einde van 2015. Maar ook hier verwijs ik voor bijkomende informatie naar uw schriftelijke vraag over het diplomatieke postennetwerk en de SWOT-analyse.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp·a): Ik heb heel goed gelezen en ook heel goed geluisterd. Ik was geïnteresseerd in één antwoord, namelijk dat er tijdens deze legislatuur maar één vaste post, namelijk die in Genève, bijkomt en dat er geen sprake is van een andere.

Minister-president Geert Bourgeois: Dat heb ik dus niet gezegd. U moet luisteren naar mijn antwoord. Er zal één bijkomende zijn. Genève is een bestaande post. Ik heb niet gezegd dat Genève er bijkomen is.

Mevrouw Güler Turan (sp·a): Dan is er wel degelijk een andere op komst. Met betrekking tot Genève hebt u beslist om er een vaste post van te maken. Dat is een beslissing voor een nieuwe post? Er was inderdaad een vertegenwoordiger, maar die ging op en af. Er was geen vaste locatie. U zult toch investeren in een vaste locatie in Genève?

Minister-president Geert Bourgeois: We hebben nu vaste lokalen, maar de afgevaardigde was er al. Hij was er al benoemd. Hij maakte gebruik van bijna een bezemlokaaltje. Ik ben er ooit geweest. Het was echt geen goede werkplaats.

Mevrouw Güler Turan (sp·a): Dan is het heel duidelijk. We hebben het over hetzelfde. In Genève hadden we een post, maar iemand die op en af ging. Nu is er een kantoor met een kostprijs. We hebben daar nu de prijs van begrepen.

U hebt vandaag bevestigd dat er nog één vaste post zal bijkomen. We zullen goed kijken waar die vaste post zal komen. We zullen uw SWOT-analyse afwachten. Ik zal mijn verdere opmerkingen daarover houden tot het einde van 2015. Ik reken erop dat er nergens over een vaste post zal worden beslist vooraleer de SWOT-analyse er is en met de parlementsleden wordt besproken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het tegengaan van radicalisering en vrijwaring van de rechten van de Europese Unie – 2606 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, op de Europese Raad Algemene Zaken van 21 april 2015 werd België vertegenwoordigd door Permanent Vertegenwoordiger Dirk Wouters. Op de agenda van deze vergadering stond onder meer het tegengaan van radicalisering en vrijwaring van de waarden van de Europese Unie.

De raad besprak de stand van zaken van de uitvoering van de verklaring van de Europese Raad van 1 februari jongstleden over het tegengaan van radicalisering en het waarborgen van de gemeenschappelijke Europese waarden van verdraagzaamheid, gelijkheid en non-discriminatie. Hierbij werden best practices uitgewisseld door de ministers en informeerde men elkaar over nieuwe of in ontwikkeling zijnde initiatieven. De Europese Commissie overweegt de opmaak van een synthese van deze best practices ter stoffering van het rapport dat het Lets EU-voorzitterschap aan de Europese Raad zal voorleggen.

In de mededeling van uw diensten met het overzicht van de ontwikkelingen werd aangehaald dat de Belgische vertegenwoordiger in zijn speaking notes eveneens

een verwijzing naar het Vlaams actieplan voor preventie van radicalisering heeft opgenomen. Ondertussen heeft ook het Vlaams Parlement in een resolutie 55 aanbevelingen aangenomen voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering.

Minister-president, u weet dat dit uitvoerig ter sprake is gekomen op de Vlaamse ministerraad en gedurende vele maanden in het Vlaams Parlement. Er is een resolutie goedgekeurd die kamerbreed werd gedragen. Is er vanuit Vlaanderen input naar Europa gegaan? Op welke manier werd het Vlaams actieplan voor preventie en deradicalisering toegelicht op de Europese ministerraad? Aangezien ook in ontwikkeling zijnde initiatieven werden gevraagd, is er ook aandacht besteed aan de werkzaamheden van het Vlaams Parlement teneinde op Europees niveau ook de inspanningen van het Vlaams Parlement kenbaar te maken aan de andere lidstaten van de Europese Unie? Ik had de indruk dat er vanuit andere EU-landen wel degelijk werd gekeken naar de voorstellen en aanbevelingen van Vlaanderen. Graag had ik bijkomende toelichting over de voorstellen tot synthese van best practices die de Europese Commissie overweegt en het rapport dat het Lets voorzitterschap aan de Europese Raad zal voorleggen. Het is niet omdat wij goed werk hebben geleverd dat we moeten stilzitten.

Wij kunnen leren van andere landen die met dezelfde problemen worden geconfronteerd. Ik verwijs naar wat gisteren naar buiten werd gebracht door Eurojust, namelijk dat onder de bootvluchtelingen die meestal via Libië komen IS-strijders aanwezig zijn.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken (CD&V): De heer Vanlouwe doet een goede suggestie om te kijken naar dat Lets voorstel. Kent u de stand van zaken van de synthese van de goede praktijken? Luxemburg heeft het voorzitterschap. Weet u of het wordt voorgelegd aan de Europese Raad tijdens het voorzitterschap?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) heeft, zoals u aangaf, mijnheer Vanlouwe, op het voorafgaande overleg van de Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie het actieplan aangekaart met de vraag om ernaar te verwijzen. Dat voorafgaand overleg is eerder een consult. De Raad Algemene Zaken is een categorie 1 raadsfilière. Dus is het een federale aangelegenheid.

De deelstaten hebben geen zicht op de spreeknota van de federale minister van Buitenlandse Zaken. Op vraag van mijn administratie bevestigde de FOD Buitenlandse Zaken dat het Vlaams actieplan preventie en radicalisering in de spreeknota van de minister werd opgenomen. Tijdens de Raad Algemene Zaken was ons land niet door de minister vertegenwoordigd maar wel door de ambassadeur bij de Europese Unie, conform de afspraken in geval van afwezigheid van een minister voor een formele raad.

In het verslag van de Raad Algemene Zaken, dat via de permanente vertegenwoordiging bij de Unie werd verspreid, staat over dit lunchdebat te lezen dat hoofdzakelijk goede praktijken werden uitgewisseld. Aan bod kwamen het netwerk van directeurs van het gevangeniswezen, interculturele dialoog, integratieprogramma's, controle op reizen naar Syrië en het belang van het EU-dossier over de uitwisseling van passagiersgegevens.

De resolutie van het Vlaams Parlement inclusief de 55 aanbevelingen was nog niet goedgekeurd toen de Raad Algemene Zaken vergaderde op 21 april 2015. Het voorstel is op 19 mei 2015 ingediend en op 27 mei 2015 goedgekeurd in de plenaire vergadering. Er is dus geen melding van gemaakt in de werkzaamheden.

De resolutie is ook niet opgestuurd aan het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Het komt aan het parlement toe om dat te beslissen. Vanzelfsprekend staat onze vertegenwoordiger klaar om een vraag te bezorgen aan het voorzitterschap, dat ondertussen veranderd is. Sinds 1 juli 2015 is dat het Luxemburgs voorzitterschap, zoals u weet.

Bij mijn weten is het Lets voorzitterschap nooit met een rapport van goede praktijken naar buiten gekomen. In het verslag van het lunchdebat wordt vermeld dat het rapport een mogelijkheid was. Wel belangrijk is dat inzake binnenlandse veiligheid de strijd tegen terrorisme voor het Luxemburgs voorzitterschap de eerste prioriteit is. Ik lees: "La lutte contre le terrorisme est la première des priorités en matière de sécurité intérieure. Il nécessite de maximiser le potentiel des outils existants." Enzovoort. Het is een topprioriteit. In die zin zou het goed zijn als het parlement zou vragen om de resolutie met de aanbevelingen te bezorgen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is een goede zaak dat de voorstellen uit het Vlaams actieplan van minister Homans werden meegenomen. Ik ben er mij van bewust dat het dossier op Europees vlak nog altijd wordt besproken als een federale aangelegenheid.

Toen ik de vraag indiende, was de resolutie al goedgekeurd. Maar toen het werd besproken door de Europese Raad eind april 2015, waren de besprekingen inderdaad nog volop bezig in onze commissie. Ik neem uw suggestie mee dat het Vlaams Parlement het zelf overmaakt. U kunt dat als minister-president ook doen via uw diplomatieke kanalen. Het is waarschijnlijk een goede zaak dat we zelf het initiatief nemen.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Vanlouwe, het is de vaste procedure dat het wordt gevraagd via het DiV en dat onze Permanente Vertegenwoordiging het document bezorgt. Het Vlaams Parlement kan ook een brief sturen, maar dat is de correcte manier. Het Vlaams Parlement moet eerst beslissen dat het wenst dat het aan het voorzitterschap wordt bezorgd. Dan kan Julie Bynens dat ook doen, dat is de geëigende weg.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA): Dat is een goede suggestie. Ik zal de nodige initiatieven nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de medewerking van Flanders Investment & Trade (FIT) bij de voorbereiding van het Vlaams-Nederlandse gastlandschap aan de Frankfurter Buchmesse in 2016 – 2623 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) en Flanders Investment & Trade (FIT) – 2635 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Minister-president, Vlaanderen en Nederland zullen zich in 2016 samen presenteren als gastland op de 68e Frankfurter Buchmesse. Sinds juli 2014 is er een team actief, met aan het hoofd artistiek intendant Bart Moeyaert en zakelijk leider Bas Pauw. De boekenbeurs in Frankfurt vindt jaarlijks plaats in oktober en is met ongeveer 7300 deelnemende exhibitors uit meer dan 100 landen, meer dan 9000 journalisten en ongeveer 275.000 bezoekers de grootste en dus ook belangrijkste boekenbeurs ter wereld. Recente gastlanden waren Nieuw-Zeeland, Brazilië en Finland. En dit jaar zal het Indonesië zijn.

Eerder al, in 1993, vormden Nederland en Vlaanderen gezamenlijk het Scherpunt op de Frankfurter Buchmesse. Die presentatie betekende het startsein van een internationale doorbraak van de Nederlandstalige literatuur. Meer dan in 1993 zal het gastlandschap in 2016 breed worden aangepakt. De focus gaat niet meer alleen naar fictie, non-fictie en poëzie, maar ook naar nieuwe genres, nieuwe verschijningsvormen van het boek, de creatieve industrieën en andere kunst-disciplines.

Tussen Duitsland en zijn westelijke burens Vlaanderen en Nederland bestaan hechte en zich steeds vernieuwende betrekkingen. Het Nederlands-Vlaamse gastlandschap wil de wederzijdsheid van deze interesse benadrukken, een culturele dialoog tot stand brengen en zich verder inspannen voor een grotere zichtbaarheid, ook van de Duitse cultuur in Nederland en Vlaanderen in 2016.

Tijdens de bespreking van het jaarverslag van het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) in de commissie Cultuur hebben we een uitgebreide toelichting gekregen bij de stand van zaken en de voorbereidingen van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse van 2016. En daarbij bleek dat, ondanks heel veel enthousiasme, de samenwerking op dit moment tussen het VFL en de intendant enerzijds en Flanders Investment & Trade (FIT) anderzijds zeer moeilijk verloopt.

Minister-president, bent u op de hoogte van de moeizame samenwerking tussen het VFL en FIT en welke redenen ziet u daarvoor? Deelt u onze analyse dat het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse een uitgelezen kans is voor Vlaanderen om onze culturele en creatieve economie aan de hele wereld te tonen en op dat moment ook contacten te leggen en contracten af te sluiten? Bent u bereid om FIT te wijzen op de belangrijke rol die het kan vervullen bij de voorbereiding, via zijn expertise op het vlak van deelname aan dergelijke groot-schalige internationale beurzen?

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp.a): Minister-president, op 18 juni 2015 kwam naar jaarlijkse gewoonte het VFL in de commissie Cultuur het jaarverslag presenteren. We werden uitgebreid geïnformeerd over de voorbereiding van Frankfurt 2016.

Vorig jaar zijn we met de commissie Cultuur ook op werkbezoek gegaan bij de Frankfurter Buchmesse. Alvast ik was zeer enthousiast over de voorbereidingen van het VFL, over de plannen die Bart Moeyaert had voor de aanpak van Frankfurt 2016, waarvan Vlaanderen ook deel uitmaakt. Collega Bastiaens zei het al: het is een belangrijke beurs. We kunnen er immers onze schrijvers internationaal positioneren. Economisch is dat eigenlijk belangrijk, omdat je er vertalingen kunt binnenhalen voor onze Vlaamse auteurs. Het is echter ook een moment voor Vlaanderen om zich cultureel internationaal op de kaart te zetten.

We merken echter dat er een probleem is. Dat is geen probleem van een paar maanden: ik herinner me dat, toen het VFL vorig jaar zijn jaarverslag is komen voorstellen aan de commissie Cultuur, er toen ook op is gewezen dat de

samenwerking met FIT een heel moeizame samenwerking is. Voor een Vlaamse Regering die ondernemen en cultuur zo hoog in het vaandel draagt, begrijp ik dat niet. Ik begrijp niet dat de samenwerking met een eigen Vlaamse organisatie om Vlaanderen cultureel mee op de kaart te zetten, zo moeilijk verloopt.

Terecht merkt de voorzitter van het VFL op dat te weinig wordt beseft wat de economische waarde van onze literatuur is. Ik citeer hem: "Op economische missies mag ook wel eens gepronkt worden met een boek in plaats van met een frietzak." In de beleidsnota en de visienota met betrekking tot cultuur staat nochtans dat FIT een rol moet spelen in het valoriseren van de waarde van cultuur. Dat maakt de getuigenis in de commissie Cultuur dus wel jammer, maar ook pijnlijk.

Minister-president, bent u op de hoogte van de problemen die er zijn met betrekking tot de samenwerking tussen FIT en het VFL? Hebt u al iets ondernomen om die problemen op te lossen? Zult u overleggen of actie nemen om de Frankfurt-samenwerking tussen het VFL en FIT alsnog op gang te brengen? Het is immers echt wel kort dag. Het hoeft bijna niet meer, want de beurs vindt volgend jaar plaats. Ik meen dus dat men ter zake echt wel een tandje mag bijsteken. Zijn er andere signalen binnen de sector over een moeizame samenwerking met FIT? Kunt u aangeven wat u precies van organisaties als FIT verwacht als het gaat over culturele beurzen en evenementen?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister-president, de administratie Cultuur is natuurlijk de grote trekker als het gaat over de Frankfurter Buchmesse, maar zoals de collega's ook al hebben aangestipt, heeft dat ook een ongelooflijke economische meerwaarde. Vlaanderen kan echt zijn stempel drukken op dat vlak. Bent u van plan om, ook als het gaat over toerisme en buitenlandse handel, extra maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat we daar maximaal het nut van kunnen ondersteunen, dat we dat maximaal kunnen aangrijpen als een manier om Vlaanderen en onze literaire kwaliteiten in de verf te zetten?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister-president, ik deel de bekommernissen van de collega's. Ik was vorige keer ook mee met het VFL bij dat bezoek aan Frankfurt. Dat is geen boekenbeurs zoals de Vlaamse boekenbeurs. Die is niet publieks- of klantgericht, maar die is gericht op het wereldwijde professionele boekenvak. Je hebt daar van die reusachtige stands. Je weet echt niet wat je ziet. Mocht u dat eens kunnen meemaken, collega's... Het is fantastisch. Dat is misschien een tip voor de voorzitter om ook eens het buitenlands beleid vanuit een culturele invalshoek te benaderen.

Minister-president, het is buitengewoon belangrijk dat Vlaanderen en zijn literatoren in belangrijke mate ook proberen aanwezig te zijn in de wereld. In uw vorige leven als minister van Toerisme hebt u altijd heel sterk gepleit voor een sterke buitenlandse aanwezigheid, net als minister Weyts. Het ligt natuurlijk niet voor de hand dat we dat met de letteren doen. We hebben een taalbarrière. Het is altijd extra moeilijk om die te overwinnen. Via het VFL en de Nederlandse Taalunie wordt er echter ingezet op een vertalersbeleid, op de vorming van literaire vertalers enzovoort, zodat die horde wordt genomen. De aanwezigheid als gastland op zo'n boekenbeurs is een onwaarschijnlijke hefboom om op de wereldmarkt een doorbraak te kennen. We hebben vandaag een aantal schrijvers, zoals David Van Reybrouck met zijn werk over Congo, die in tientallen talen vertaald zijn. Ook Oorlog en terpentijn van Stefan Hertmans is heel veel vertaald.

Er is echter nog zoveel moois dat kan worden vertaald en dat ook economisch voor Vlaamse uitgevers, vertalers en auteurs een wingewest kan opleveren. Ik denk dat

we traditioneel altijd al een volk zijn geweest met een grote culturele bagage, een bagage die we ook internationaal uitdragen. FIT is een buitengewoon belangrijke instantie voor de stap naar dat economische. Dit lijkt immers over cultuur te gaan, maar eigenlijk gaat het in eerste instantie over business, over economie. Het gaat over het uitgeven en verdelen van boeken over de wereld.

FIT was vorige keer ook mee bij het werkbezoek. In alle eerlijkheid, ik heb ook met die mensen gesproken en ze leken me in principe positief en gewillig tegenover de Frankfurter Buchmesse te staan, maar ze missen het heilig vuur, onze overtuiging dat er ook economisch veel mee te behalen valt. Dat lijkt me ook de achtergrond van deze vraag te zijn. Ik wil dus ook dat pleidooi van harte mee ondersteunen: zet ook in op die culturele meerwaarde die dat boek is in de wereld. Het gaat hier niet over één boek, één land, één uitgever. Ik zeg het nog eens: Frankfurt is het kruispunt van de hele literaire wereld, van de uitgevers van de hele wereld. Dat is het absolute onderhandelingsplatform: zoals je Cannes hebt voor de film, is er Frankfurt voor het boekenvak. Het zou fantastisch zijn, mocht FIT daar met man en macht, met alle kracht die het heeft, ons Vlaamse boekenvak mee uitdragen. In het licht van het buitenlandbeleid zal dat ook het merk Vlaanderen in de wereld zetten, maar mijn bekommernis is in eerste instantie dat onze auteurs worden gelezen in het buitenland, dat ons boekenvak er wel bij vaart, en ten slotte ook Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Mevrouw Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, geachte leden, ik wil me ook aansluiten bij de vragen van de collega's. Minister-president, die opmerkingen zijn inderdaad gemaakt in de commissie Cultuur. Ik wil daar dus graag uw mening over horen. Ik wil echter ook de vraag verruimen naar de hele cultuursector, en hier nu dus niet enkel focussen op literatuur. Vlaanderen moet ook onze beeldende kunstenaars, onze musici helpen een opstap te krijgen naar een buitenlandse carrière. Zoals de heer Caron al heeft opgemerkt, onze kunstenaars zijn eigenlijk ook ambassadeurs van Vlaanderen. We moeten onze cultuur dus naar de wereld brengen, en omgekeerd ook de cultuur uit de wereld naar Vlaanderen brengen. FIT is daarbij absoluut een belangrijke hefboom, maar dat is de culturele diplomatie ook. Anderzijds zetten we met het cultuurbeleid toch ook in op het aanvullend zoeken naar bijkomende financiering, naast subsidies. Dat kan via mecenaat, sponsorship enzovoort. FIT kan daar ook een belangrijke rol in spelen, als het erover gaat de culturele wereld in contact te brengen met de bedrijfswereld, niet enkel voor die financiering, maar evengoed om expertise die in de bedrijfswereld aanwezig is, mee te brengen naar de cultuurwereld en omgekeerd. Hoe meer de cultuurwereld met de economische wereld in contact komt, op internationale beurzen, hoe meer men van elkaar kan leren. FIT kan ook op dat vlak een belangrijke rol spelen. Minister-president, in welke mate besteedt FIT daar aandacht aan en neemt het initiatieven ter zake, nu of in de toekomst?

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken (CD&V): Voorzitter, mijn vragen en bekommernissen liggen enigszins in lijn van die van de vorige sprekers. Ooit was er een tijd waarin je op dergelijke beurzen zelf van de ene naar de andere plaats moest zeulen met je producten. Ik spreek uit eigen ervaring. Een stand krijgen was onbetaalbaar.

Gelukkig zijn er al veel meer mogelijkheden dan zoveel jaren geleden. Een goed voorbeeld vind ik wat Toerisme Vlaanderen heeft gedaan, met de beurs in Londen, die we vorig jaar met deze commissie hebben bezocht. Dat was een gezamenlijke stand om Vlaanderen op cultureel en toeristisch vlak te promoten. Dergelijke dingen zouden inderdaad ook op andere beurzen mogelijk moeten zijn.

Zijn er daadwerkelijk conflicten? Wat is er aan de hand? Dat begrijp ik niet helemaal. Ik begrijp de bekommernissen van het VFL. Ik sta daar volledig achter. Dat gaat echter enigszins in tegen wat de mensen van FIT zelf hebben gezegd in deze commissie bij het begin van deze legislatuur. Toen ik hen vroeg hoe het zat met de creatieve sector, met de cultuursector, met de mediasector op beurzen, omdat die ook van heel groot economisch belang zijn, hebben ze er duidelijk op gehamerd dat daar heel nauw mee wordt samengewerkt. Het voorbeeld van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) is toen ook aangehaald. Er werd ook gezegd dat er iemand van FIT in de raad van bestuur zetelt, om die dingen mee te ondersteunen. Het verbaast me dus een beetje dat er problemen zouden rijzen. Mocht dat het geval zijn, dan had ik ook graag geweten welke, en op welke manier daar een oplossing voor kan worden gecreëerd.

Net als collega Coudyser wil ik dit ook nog even verruimen tot andere creatieve sectoren. De mediasector is hier nog niet genoemd. In Cannes is er ook MIP, is er MIPCOM. Ook daar is dit nog enigszins verdeeld. Ook daar kan er een betere structuur naar voren worden gebracht. Er is dus nog werk aan de winkel wat het organiseren en het coördineren betreft. Het zou mooi zijn, mocht dat ook kunnen gebeuren voor de volledige cultuur- en mediasector. Het audiovisuele is ook niet onbelangrijk.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, geachte leden, ik begrijp natuurlijk de bezorgdheid, en deel ook alle ambities die werden geformuleerd. Dat zijn ook de ambities van de Vlaamse Regering ter zake. Ik begrijp echter niet waar de beweerde discussie of frictie tussen FIT en het VFL vandaan komt. FIT doet wat het moet doen, en doet dat goed. FIT heeft geen conflict met het VFL. Het VFL vraagt subsidies van FIT, wat decretaal niet kan. Dat is niet nieuw. Dat heeft mijn voorganger, minister Peeters, hier in deze commissie geantwoord op vragen van een aantal leden die er toen al bij waren. Ik kan dat alleen maar bevestigen. Ik kom daar straks op terug. Het ging over vragen op 15 oktober 2013 van de heer Delva en de heer De Ro, met interventies van diverse leden. Dat antwoord staat nog overeind. Ik citeer het kort: "De kerntaak van F.I.T. is de ondersteuning van bedrijven. De financiële instrumenten waarover F.I.T. beschikt, voorzien enkel in financiële stimuli voor individuele bedrijven of voor bedrijfsgroeperingen. Het VFL is geen van beide: het (...) is een Vlaamse openbare instelling die voor (...) de eigen kerntaken reeds een dotatie van de Vlaamse overheid ontvangt. Deze dotatie komt uit (...) het beleidsdomein Cultuur."

FIT mag decretaal geen subsidie verlenen aan het VFL. Betekent dit dat FIT in dezen zijn verantwoordelijkheid niet opneemt? Neen. Het omgekeerde is waar: FIT doet heel veel inspanningen, doet grotere inspanningen dan andere jaren op de betrokken beurs. Zoals elk jaar komt er een stand, die FIT financiert. Dit jaar trekt het het bedrag daarvoor op, van ongeveer 80.000 euro naar 100.000 euro. Dat is voor de bedrijfsgroeperingen. Dat is voor de uitgevers die daar staan. Die zullen dus nog een groter bedrag krijgen dan andere jaren. Daarnaast is er, omdat Nederland en Vlaanderen gastland zijn, nu specifiek eenmalig een aparte stand voor het gastland, zoals het gastland elke keer een aparte stand krijgt. Dat is niet de bedrijfseconomische stand. Dat is de stand waar literaire activiteiten, lezingen, debatten en misschien opvoeringen en dergelijke zullen plaatsvinden. Dat hangt af van de creativiteit ter zake. Die activiteiten zijn van elkaar 'gescheiden'. Er is echter geen echte scheiding en FIT zal natuurlijk zo veel mogelijk afstemmen op het VFL. FIT zal zijn beursstand dit jaar extra verzorgen, trekt er meer geld voor uit en zal ook zijn wereldwijde netwerk inschakelen om het hele gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse te promoten waar dat kan en op de geëigende manier.

De huidige samenwerking tussen FIT en het VFL, met het oog op het gastheerschap van Vlaanderen en Nederland op de Buchmesse 2016, verloopt volgens FIT op dit ogenblik goed. FIT is vertegenwoordigd in de adviesraad die het uitvoerend comité van de organisatie ondersteunt. Van daaruit houdt FIT zich op de hoogte van alle elementen die belangrijk zijn voor het economisch deel, waarvoor FIT verantwoordelijk is. Daarnaast is er op 17 maart met onder andere het VFL nog een overleg geweest, waarbij FIT het kader heeft geschetst waarbinnen het op de Buchmesse kan werken. Er is aan gerefereerd door leden: op 3 juli vond in Den Haag een coördinatievergadering plaats, waarop alle stakeholders van Vlaamse en Nederlandse kant een stand van zaken hebben opgemaakt van de voorbereiding van de Buchmesse. Ik herhaal het: FIT is niet bevoegd voor de artistiek-culturele omkadering en invulling. Mocht het anders zijn, dan denk ik dat er hier heel wat protest zou komen. Dat is een kerntaak van het VFL en niet van het agentschap bevoegd voor de buitenlandse handel. Uiteraard zal FIT echter alles doen wat het kan om daaraan mee te werken, om daar ook bekendheid aan te geven, om dat te promoten in het buitenland.

Het is ook zo dat FIT elk jaar die beursstand verzorgt voor onze uitgeverijen op die Frankfurter Buchmesse, dus het economische, met de bedrijfsgroeperingen. Het is evident dat er dit jaar wordt afgestemd tussen de klassieke beursstand die FIT organiseert en het speciale paviljoen dat wij samen met Nederland als gastland hebben. Het omgekeerde zou trouwens onaanvaardbaar, en ook onbegrijpelijk zijn. Dat zal betrekking hebben op de thematiek die het VFL naar voren wil schuiven, op de lay-out, op de 'look and feel'. Men zal proberen zo veel mogelijk synergie ter zake te creëren. Men zal proberen de standaard aankleding op elkaar af te stemmen.

Voor dat economische onderdeel door FIT zal er dus 100.000 euro worden geïnvesteerd. FIT zal zich ten volle inzetten om dit, wat zijn kerntaak betreft, tot een succesvolle groepsbeursdeelname te maken. Zoals ik zei, kan en mag het FIT alleen maar een subsidie verstrekken aan bedrijven of bedrijfsgroeperingen, niet aan een andere Vlaamse instelling. FIT beklemtoont absoluut dat er geen sprake is van een moeizame samenwerking binnen de sector. FIT ondersteunt vandaag de werking van de creatieve industrieën en de culturele actoren, zoals het dat doet voor veel sectoren en bedrijven. Dat gebeurt door financiële ondersteuning door de dienst Financiële Stimuli, door de organisatie van missies, seminaries en beurzen, via actieve begeleiding door de adviseurs internationaal ondernemen in Vlaanderen en onze Vlaamse economische vertegenwoordigers. Zodoende vallen louter culturele activiteiten, zoals een tentoonstelling, een lezing, niet onder het werkterrein van FIT, maar het kan natuurlijk goed zijn om de twee te combineren, waarbij, als er een cultureel, literair, artistiek onderdeel is, er ook een economisch onderdeel is, dat zorgt voor een wederzijdse versterking. Daarom houdt FIT, bijvoorbeeld via deelname aan het managementcomité Internationaal Cultuurbeleid en Culturele Diplomatie, zich op de hoogte van culturele evenementen.

FIT ondersteunt ook de Vlaamse boekensector via een toelage aan Boek.be, dat sedert 2007 jaarlijks een of meer projecten indient, via de open oproep voor bedrijfsgroeperingen. In de periode 2012-2014 kende FIT aan Boek.be voor 250.000 euro aan projectsubsidies toe, voor internationalisering. Zoals u weet, is Boek.be de vakvereniging van het Vlaamse boekenvak. Er is sowieso jaarlijks overleg en samenwerking naar aanleiding van het opzetten van de beursstand voor de Buchmesse. Zowel het VFL als Boek.be zijn altijd aanwezig op de werkraad Creatieve Industrieën, waar het voorstel van actieprogramma voor het jaar y+1 wordt besproken met de relevante actoren.

Ondernemingen die actief zijn in de creatieve sector worden bij FIT onderverdeeld in de sectoren design en interieur, grafische industrie, kleding en accessoires, media en communicatie. De steun die FIT aanbiedt aan ondernemingen

voor hun activiteiten ter bevordering van internationaal ondernemen, blijkt bij analyse in grote mate te gaan naar de creatieve sectoren.

Het geldt zeker voor mode, design, communicatie, architectuur, gedrukte media, gaming en de audiovisuele sectoren. Voor andere nichesectoren zoals muziek, beeldende kunst, podiumkunsten en cultureel erfgoed is dat veel minder het geval. De reden hiervoor is dat FIT bij de beoordeling van de ingediende steun aan vragen vooral rekening moet houden met de impact van de initiatieven op de Vlaamse economie en tewerkstelling. Binnen die sector krijgen boeken ongeveer 30.000 tot 35.000 euro per jaar supplementair voor ondernemingen in die creatieve sector.

De beursstand in Frankfurt voor boeken is de grootste beursactie die FIT doet binnen de creatieve sectoren. De grootste inspanning op het vlak van beurspromotie gaat naar de boekensector in de Buchmesse. Tel dat op bij de andere zaken en dan kom je tot een heel mooie inspanning.

Een aantal leden hebben gevraagd of er andere middelen zijn van financiering. Mijnheer De Gucht, buitenlandse handel is FIT. Ik heb daarop geantwoord. Toerisme is een bevoegdheid van minister Weyts. Ik weet niet of er daar mogelijke synergieën zijn. Dat moet aan hem worden gevraagd. Ik neem aan dat minister Gatz nog initiatieven op dat vlak zal nemen. Ondersteuning van publieksdiplomatie is uiteraard iets wat we vaak doen. Er is gevraagd of er sponsorschap kan zijn. Dat is een van de pijnpunten. Minister Gatz zal proberen ook binnenslands meer fondsen te halen uit de privésector. We hebben op dat vlak een achterstand ten aanzien van de buurlanden. In Nederland bijvoorbeeld is er enorm veel privésubsidiering. Frans Timmermans en ikzelf hebben ooit in Boedapest een maand lang activiteiten georganiseerd, the Low Countries. Dat kostte toen 1 miljoen frank: 900.000 frank kwam van Nederland en 100.000 van ons. Die 900.000 was voor een groot deel gesponsord door grote klassieke bedrijven – ING op kop – en grote multinationals die bereid zijn daaraan mee te werken. Bij ons is die cultuur er veel minder. Dit is bij uitstek iets waarbij kan worden gedacht aan sponsorschap om daar nog meer envergure aan te geven. Dat is een zaak voor afstemming voor minister Gatz met het Vlaams Fonds voor de Letteren.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Minister-president, ik onthoud dat u de bezorgdheid deelt. De veelheid aan leden die bij deze vragen hebben aangesloten, toont aan dat dit leeft. Ik heb ook uit uw antwoord begrepen dat u onze ambitie deelt. Het zou vreemd zijn mocht dat niet zo zijn, gezien datgene wat in het regeerakkoord is opgenomen.

U hebt de rol van FIT verduidelijkt, wat mag en wat niet mag wanneer het gaat over financiële ondersteuning. Ik had in mijn vraag ook heel duidelijk gewezen op de expertise die FIT heeft. Hoe kan het die delen met de culturele en creatieve sectoren in Vlaanderen? U hebt aangegeven dat het daar ook over gaat. Misschien is het goed verder te onderzoeken hoe we de verschillende sectoren dichter bij elkaar kunnen brengen. De heer Caron zegt dat de contacten er wel zijn, maar dat er een groot cultuurverschil is op het vlak van organisatie en feeling tussen het puur harde, secce economische en het culturele. De verschillende organisaties moeten misschien wat meer naar elkaar toe groeien. Ik hoop dan dat de Frankfurter Buchmesse van volgend jaar een aanzet kan zijn om de verschillende sectoren dichter bij elkaar te brengen.

U hebt zelf aangegeven dat er een wederzijdse versterking kan zijn tussen het economische en het culturele. Ik hoop dan ook dat we dat de komende jaren kunnen uitbouwen en versterken. Het zou misschien een goede zaak zijn mocht bij FIT een permanente reflex ontstaan om bij presentaties in het buitenland de

creatieve economieën spontaan te betrekken. Daar is nog ruimte voor groei. Ik hoop dat ook u dit in uw diplomatieke contacten verder mee zult uitdragen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp.a): Minister-president, ik dank u voor het uitvoerige antwoord. Ik probeer te recapituleren. Volgens het FIT is er eigenlijk geen probleem en is er een goede samenwerking. FIT doet wat het moet met betrekking tot de Frankfurter Buchmesse. Meer kan niet want dit ligt decretaal vast. Ik denk dat ik het op die manier juist recapituleer.

Er klopt eigenlijk iets niet. Ik citeer het Vlaams Fonds voor de Letteren: "De samenwerking met Flanders Investment & Trade wordt bestempeld als matig, en dat is zacht uitgedrukt. De directeur van het Vlaams Fonds voor de Letteren is meermaals langs geweest om het Frankfurt-project voor te stellen, maar nadien volgden geen acties of zelfs maar antwoorden van het FIT. Het Vlaams Fonds voor de Letteren is van plan om dit nog voor de vakantie aan te kaarten bij de minister-president." Ik heb heel sterk het gevoel dat er één organisatie is, namelijk het Vlaams Fonds voor de Letteren, die heel sterk aan het popelen is en een relatie wil opbouwen met FIT, maar dat het daar koud valt. Er zijn twee partners waarvan er een niet gelukkig is en graag zou zien dat er veel meer zou komen dan er is. Dat mag niet worden onderschat.

Het staat in het regeerakkoord en het is belangrijk. Van twee dingen een. Als u zegt dat de culturele sector meer ondernemerschap moet tonen, dan moet de overheid de middelen die er zijn daarvoor inzetten. Vandaag zien we de omgekeerde wereld. De culturele poot staat te popelen om te kunnen samenwerken, om dingen mee uit te denken binnen een economisch kader, maar de organisatie bij uitstek zegt dat ze daar niet voor bevoegd is.

Het kan kloppen dat het decretaal niet kan. Om nieuwe ideeën te lanceren of om een omslag te bewerkstelligen in ondernemerschap en cultuur, moeten de decreten volgen. Dan moeten ze worden aangepast. Ik weet niet wat de pijnpunten zijn, maar er moet worden gekeken hoe ze kunnen worden opgelost.

Ik ben daar hevig mee bezig omdat ik het zie als een enorme win-winsituatie, niet alleen voor de boekensector maar ook voor Vlaanderen, voor het promoten van Vlaanderen in een internationaal luik op een manier die vandaag nog niet gebeurt. Probeer te praten met FIT en met het Vlaams Fonds voor de Letteren. Zet die twee à la limite samen, vraag wat de bezorgdheden zijn en probeer oplossingen te zoeken, want we kunnen de boot niet missen. Het is zo'n belangrijk evenement en we zijn pingpong aan het spelen over de matige samenwerking. Dit moet worden opgelost.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister-president, u hebt zonder enige twijfel een goed antwoord gegeven, maar er is koudwatervrees of een misverstand. Ik kan het niet helemaal inschatten. Het gevoel leeft in elk geval dat de samenwerking niet vol is.

Niemand van ons vraagt dat het Vlaams Fonds voor de Letteren wordt gesteund. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. De bedoeling is dat de uitgevers gesteund worden. Dit is een economische activiteit. Er is een soort terughoudendheid omdat er enige twijfel is of het boekenvak economisch wel zwaar genoeg weegt. Dit is nochtans een springplankmoment. Er moet een mooie toekomstdroom aan vasthangen en er is een belangrijke economische dimensie. Ik pleit ervoor om het intern nogmaals in overweging te nemen en het belang ervan niet te onderschatten. Minister-president, ik neem aan dat u er namens Vlaanderen het

lint zult doorknippen en ik hoop dat ook. Laat ons er met volle gas voor gaan. Dit is buitengewoon belangrijk voor alle betrokkenen vanuit welk oogpunt ook.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken (CD&V): Het heeft niet altijd met financiën te maken, maar soms ook met andere zaken. De minister-president verwees even naar de periode met Hongarije, het Lage Landenfestival, met een pak geld vanuit Nederland en minder van bij ons. Misschien had dat ook te maken met het feit dat er in Nederland een andere spirit was. Op dat moment had men een Nederlandse cultuurambassadeur. Ik weet niet of die nog bestaat. Eén iemand deed de coördinatie voor alle creatieve sectoren. Daar zit misschien wel iets in om de pijnpunten weg te werken. Dat heeft een dynamiek in Nederland teweeggebracht.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Mevrouw Cathy Coudyser (N-VA): Minister-president, ik hoor in uw antwoord duidelijk dat FIT aandacht besteedt aan de linken tussen economie en cultuur. Beide sectoren moeten mentaal misschien nog een klik maken. We moeten allemaal nog wennen aan deze manier van werken. In het buitenland werkt het systeem van aanvullende financiering. In Vlaanderen moeten we die achterstand inhalen. Het is vooral een mentale klik.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, ik heb het gevoel dat er naast elkaar wordt gepraat. FIT doet dit niet met terughoudendheid. FIT doet dit zeer vrijwillig en trekt het budget voor de beursstand nu zelfs op tot 100.000 euro. FIT werkt heel graag samen met de boekensector. FIT is B2B. Het is geen culturele promotor. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron en mevrouw Yamila Idrissi)*

Er wordt hier gezegd dat FIT zijn expertise moet delen. FIT heeft met de beste wil van de wereld geen expertise in het organiseren van literaire avonden. FIT zal de beursstand en de uitgeverijen promoten. FIT zal voor dit belangrijke gastheerschap ook nog eens zijn netwerk ter beschikking stellen. Uiteraard zal dit ook gebeuren met de expertise die van nut kan zijn. FIT doet binnen zijn opdracht wat het moet doen. Dat er terughoudendheid zou zijn ten aanzien van de creatieve sector, is absoluut onwaar. Er gaat meer dan 1 miljoen euro per jaar naar de creatieve sectoren, waarvan de boekensector een belangrijk deel krijgt.

Mevrouw Bastiaens, u zegt dat er een spontane reflex moet zijn. Er zijn zeer gespecialiseerde beurzen. Het World Mobile Congress is er voor de creatieve industrie, maar voor een agrovoedingsbeurs is het al veel moeilijker om te zeggen dat we het op de een of andere manier zullen koppelen. Dat er sprake zou zijn van terughoudendheid, is absoluut onwaar. Ik zal de mensen van het Vlaams Fonds ontmoeten. Persoonlijk denk ik dat de frictie zit in het feit dat zij verwacht hadden zelf een bijkomende subsidie te krijgen vanuit FIT, maar dat kan decretaal niet.

Tijdens de vorige legislatuur is op voorstel van minister Schauvliege de beslissing genomen om deel te nemen. Dat is in essentie een beslissing van Cultuur, waarbij er een financiering zal gebeuren door Cultuur. Zullen daar andere actoren bijkomen? Ik zal ernstig bekijken of ik met Buitenland in het kader van publieksdiplomatie bijkomende middelen kan besteden, maar u kunt niet vragen aan FIT om meer te doen. FIT kan de specifieke literaire stand niet subsidiëren, maar zal die wel volledig ondersteunen. Ik zal nog eens spreken met mevrouw Tillekaerts. Ik ken haar als iemand met een grote persoonlijke liefde voor cultuur. Dat zij terughoudend zou zijn en geen bruggen zou slaan, daar kan ik me echt niets bij

voorstellen. Ik vermoed dat het gaat om de centen. FIT kan niet in de onwettigheid treden en moet zich houden aan zijn opdracht.

Mijnheer Verstreken, de culturele ambassadeur heeft ooit kort bestaan in Nederland, maar is weer afgeschaft. Onze algemene vertegenwoordigers zijn elk op zich culturele ambassadeurs. Ik weet niet of u de activiteiten volgt die die mensen ontwikkelen. Ik ben recent in Gdansk geweest, net zoals sommigen onder u. Dat is met het budget van onze lokale vertegenwoordiger gebeurd en met lokaal sponsorschap. Het was een schitterende Vlaamse week met tal van topactiviteiten, Vlaamse ensembles en Vlaamse kunstenaars. Kijk naar de activiteiten in Wenen, Parijs, Berlijn of New York. Dit behoort tot hun opdracht en ze moeten dat doen met relatief weinig middelen. Ze moet daarin bijzonder 'creatief' zijn. Het is veeleer belangrijk dat er iets gebeurt op het terrein. De persoon die dat zou overkoepelen, kan heel moeilijk inschatten op welke opportuniteit er kan worden ingespeeld op een bepaalde plaats. Dat is een zaak voor de plaatselijke mensen. Het is mijn aanvoelen dat die mensen dat stuk voor stuk bijzonder behartigen en heel veel succesvolle activiteiten opzetten.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp·a): Het is goed dat u gaat praten met het Vlaams Fonds voor de Letteren om te horen wat hun bekommernissen zijn.

Misschien moet er in 2016 als relatiegeschenk een mooi boekenpakket worden gegeven om zo de Frankfurter Buchmesse onder de aandacht te brengen, maar ook om de fantastische Vlaamse auteurs mee in het daglicht te zetten. Het zou een mooie geste zijn dat het FIT ook de ambassadeursrol voor cultuur wil uitdragen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de rol van Herita voor Open Monumentendag – 2724 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, op zondag 13 september staat het grootste culturele eendagsevenement van Vlaanderen gepland. Open Monumentendag, hét feest van het onroerend erfgoed, is in 2015 al aan zijn 27ste editie toe en vorige week werd bekendgemaakt dat Antwerpen op die dag uitpakt met twee opvallende publiekstrekkingen. De tuin van de kathedraal en het Le Corbusier-huis zijn uitzonderlijk te bezoeken. Het initiatief past volledig in de visie van de Vlaamse erfgoedorganisatie Herita: bouwkundig erfgoed interessant maken voor het grote publiek.

Erfgoedorganisatie Herita, volgens de minister de stem van de onroerenderfgoedsector, wil daarom het succes van de Open Monumentendag het hele jaar doortrekken. Algemeen directeur van Herita, Kristl Strubbe, haalt terecht aan dat een gebouw pas betekenis krijgt als het bezocht kan worden. Het erfgoedbeheer in Vlaanderen is momenteel zeer versnipperd en is vaak gericht op restauratie en behoud. Het openstellen van monumenten en sites komt, volgens Strubbe, momenteel slechts op de tweede plaats. Het initiatief past ook in het kader van de beleidsnota van de minister, waar gezegd wordt dat Herita een onmisbare taak heeft op het vlak van de ontsluiting van het erfgoed.

Minister-president, deelt u de visie van Herita om monumenten het hele jaar door te ontsluiten voor het grote publiek? Indien u daarmee akkoord gaat, bent u van plan dat te ondersteunen en actief te stimuleren? U wilt van Herita de

onroerenderfgoedorganisatie in Vlaanderen maken. Hoe ziet u de uitbouw daarvan, zodat Herita een breed publiek kan laten kennismaken met het erfgoed in Vlaanderen? Hebt u reeds maatregelen genomen?

Met de Monumentenprijs had u als minister de kans om jaarlijks erfgoed in de kijker te plaatsen en te werken aan draagvlakontwikkeling. Vorig jaar stond de winnaar van deze prijs in de kijker op de Open Monumentendag. Dat zal dit jaar helaas niet zo zijn, doordat de vernieuwde Onroerenderfgoedprijs niet op tijd klaar was om die te vervangen. Voorziet u in een alternatief om deze prijs te vervangen? Zo ja, zal dit alternatief ook worden gebruikt voor het versterken van het draagvlak rond erfgoedparticipatie?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, collega's, het moet inderdaad de bedoeling zijn om meer erfgoedsites beter en vaker toegankelijk te maken, zodat elke burger de kans krijgt om ervan te genieten. Alleen lijkt het me onmogelijk, want er zijn ook private gebouwen bij.

Ik wil herhalen wat ik heb gezegd in de commissievergadering van 10 maart 2015 bij de vraag van de heer Caron. De Open Monumentendag is het kroonstuk van het monumentenbeleid zoals het in Vlaanderen al 27 jaar wordt gevoerd. Herita heeft expliciet de opdracht om publiekswervend te werken. De Open Monumentendag is daar een essentieel onderdeel van. Het is een goede zaak dat er wordt overwogen om monumenten vaker open te stellen.

U kondigde in uw beleidsnota aan dat u samen met minister Gatz een samenwerking zou opzetten tussen FARO en Herita, zodat de Erfgoeddag en de Open Monumentendag worden verbonden, wat de betrokkenheid van Erfgoed bij de Open Monumentendag ten goede komt. Moet Herita volgens u enkel nog focussen op het openstellen van erfgoed in Vlaanderen of een blijvende rol spelen op het vlak van beheer een restauratie van een aantal sites die eigendom zijn van de Vlaamse overheid? Er is een misverstand over de Monumentenprijs, maar spreek me tegen als het niet juist is, want die wordt vanaf 2016 opnieuw ingericht maar onder een nieuwe noemer, Onroerenderfgoedprijs. Klopt dat?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister-president, ik vind de vragen van de heer De Gucht vanzelfsprekend, maar ik wil ze ondersteunen. Het is logisch dat Herita een brede opdracht heeft en houdt. Herita heeft al een brede opdracht, op verschillende terreinen. Er is geen mens vragende partij om die te versmallen, misschien soms om te focussen, maar dat laat ik in het midden.

Ik pleit ervoor dat Herita zo krachtig mogelijk is in de verbinding tussen het erfgoed en het publiek, en in het ontwikkelen van expertise en in het zorgen voor herbestemming of ander gebruik van onroerend erfgoed. Met enkele sites in Vlaanderen hebben ze bewezen dat er met creativiteit veel te bereiken valt. Ik denk aan Fort Napoleon in Oostende. Dat is zowel erfgoedgewijs als toeristisch een parel, een waardevolle aanvulling voor het kusttoerisme en voor ons erfgoedpatrimonium. Dat is mijn visie op Herita. Ga ervoor.

Feitelijk kun je niet elk privaat gebouw het hele jaar ontsluiten, dat is ook niet logisch. Daarom zijn er zaken als Open Monumentendag.

Minister-president, naar aanleiding van het Onroerenderfgoeddecreet hebben we gediscussieerd over het belang van het maatschappelijk draagvlak. Als we erfgoed belangrijk vinden, moeten we het maatschappelijk draagvlak voor dat erfgoed sterk genoeg maken. Nogal wat mensen twijfelen er soms aan. U kent de

discussies die zeker mensen die lokaal actief zijn ondervinden, over de inventaris, bescherming of sloping van gebouwen op de lijst. Er is nog werk aan het draagvlak. Daar kan Herita een belangrijke rol in spelen.

Ten slotte, minister-president, ik heb er in de media al eens over gesproken. Ik betreur het dat de opvolger van de Monumentenprijs om administratieve redenen is uitgesteld, want het uitvoeringsbesluit was klaar na de datum waarop de kandidaatstelling moest gebeuren. Dat had perfect kunnen worden voorkomen. Het decreet is twee jaar oud. De Monumentenprijs had perfect kunnen worden opgevolgd door de Onroerenderfgoedprijs. Het zou kunnen dat uw diensten onderbemand zijn, minister-president. Maar ik betreur dat dit jaar een gat valt.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken (CD&V): Openstelling en promotie het hele jaar door, daar kunnen we niet 'neen' tegen zeggen. Wie aan actieve en effectieve openstelling doet, kan inderdaad meer subsidies krijgen. Dat is al enkele jaren het geval. De heer Caron haalde het voorbeeld aan van Fort Napoleon. Dat is ook een mooi voorbeeld van wat allemaal mogelijk is via publiek-private samenwerking. In het kader van dit decreet werd ook een nota beloofd over mogelijke fiscale instrumenten om organisaties te ondersteunen. Is die al afgewerkt? Hoe zit het met de timing? We blijven pleiten voor fiscale maatregelen, ter ondersteuning van eigenaars en initiatiefnemers.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, het is uiteraard zo dat ik de visie van Herita volgens het beleid onderschrijf. Dat blijkt uit alles wat we doen. Het staat in mijn beleidsnota. We streven ernaar om onroerend erfgoed te restaureren, renoveren, te laten herbestemmen en hergebruiken, en ook zo veel mogelijk open te stellen. Wij doen daarvoor speciale inspanningen. We geven restauratiepremies. Die zijn niet gericht op het openstellen, maar op het in stand houden en restaureren van monumenten en sites. Mijnheer De Gucht, u weet dat er een specifieke bijkomende premie is opgenomen in het Onroerend-erfgoeddecreet in geval van openstelling.

Herita heeft ambitie. Het heeft lang geduurd voor we alle bestaande verenigingen hebben kunnen groeperen. Dat is uiteindelijk gelukt, met heel wat voorbereidend werk. We hebben het akkoord gesloten in het zuiden van Engeland op een symbolische manier. Dan is Herita van start gegaan. Er waren opstartmoeilijkheden. De CEO is na korte tijd opgestapt en vervangen door een nieuwe CEO. Ik heb de indruk dat er nu een dynamische wind waait. Herita heeft inderdaad de taak om te beheren in samenwerking met PMV, open te stellen via de Vlaamse Erfgoedkluis, het draagvlak te promoten en het onroerend erfgoed te ontsluiten. Daarvoor hebben we dus een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Herita.

In mijn beleidsnota staat inderdaad dat we gaan kijken of er fiscale stimuli kunnen worden gegeven ter aanvulling of in plaats van het subsidiesysteem. Het agentschap Onroerend Erfgoed is bezig met de studie daaromtrent. Die zal normalerwijze in de loop van de zomer worden opgeleverd, met een doorlichting van de mogelijkheden, personenbelasting, onroerendgoedbelasting, registratierechten, onroerende voorheffing enzovoort. Die studie is nog niet opgeleverd, maar ik heb in mijn beleidsnota aangekondigd dat we dat gaan doen.

Mijnheer Caron, u verwijst naar de Monumentenprijs. Ik heb u geantwoord dat er in 2015 nog geen alternatief was. U weet dat we gaan voor een veel bredere prijs voor onroerend erfgoed, niet meer uitsluitend voor monumenten, maar ook voor maritiem erfgoed, archeologische sites, alle erfgoed sites in de meest brede zin van het woord.

Collega's, ik druk het voorzichtig uit. U weet dat er wat sleet was gekomen op de formule. Er waren misvattingen. Het ging voor 75 procent over grote, dure projecten, terwijl wij het echt willen opentrekken. We gaan naar een bredere jury, we trekken het open, niet meer louter monumenten. Het agentschap zal die oproep voor kandidaat-juryleden in september op de website lanceren.

Het aantal kandidaten voor de Monumentenprijs nam jaar na jaar af. Er was steeds minder belangstelling voor. Dan is het wel goed om eens te zoeken naar een nieuwe formule, dat hebben we ook opgenomen in het decreet. We gaan naar een Onroerendergoedprijs die ook de kans zal bieden om kleine projecten in de kijker te zetten. Architecten weten vaak niet dat ze ook met kleinere projecten kunnen meedingen. Daaraan moet een grotere bekendheid worden gegeven.

De opzet is een bredere prijs voor archeologie, landschap, maritiem erfgoed en monumenten, in de hoop dat er ook wat meer kandidaten zullen zijn. De criteria worden duidelijker. We moeten meer zichtbaarheid kunnen geven. Nu verliepen oproep en uitreiking nogal onzichtbaar. Het was eerder kleinschalig.

Het heeft wat voeten in de aarde gehad om dat ministerieel besluit te maken. Er moest een dialoog worden gevoerd met de Raad van State. En ja, het ministerieel besluit was er nog niet, zodat we dit jaar de Onroerendergoedprijs nog niet kunnen lanceren. Maar nu in het najaar gaan we wel tijdig de oproep doen, zodat we voor 2016 een hopelijk meer gedragen en bredere Onroerendergoedprijs hebben dan de Monumentenprijs, die we afschaffen. We gaan ook voor de jurering en voor de jury zelf naar meer transparantie.

Dat moet leiden, collega's, tot een groter draagvlak voor onroerend erfgoed. Dat is een van de middelen daartoe, maar in eerste instantie is het uiteraard aan Herita om dat te doen, en de organisatie bij uitstek daarvoor is natuurlijk de Open Monumentendag. Dat is de jaarlijkse, brede, grote publiekswerking, met soms een half miljoen mensen die daarvoor opdagen. Dat getuigt van een zeer grote belangstelling.

Ik heb altijd gezegd dat er een discrepantie is tussen de grote publieksbelangstelling op die hoogdag en het draagvlak voor bescherming, restauratie en openstelling. Dan is het 'not in my backyard', terughoudendheid en schrik, terwijl het juist een prachtig uithangbord kan zijn.

Ik herinner mij de bijna heroïsche discussies over de Bondgenotenlaan in Leuven. Ik heb voet bij stuk gehouden en de burgemeester getrotseerd. Maar hij heeft mij nu publiek gefeliciteerd, omdat we het hebben gedaan en hebben gezorgd voor een goed evenwicht tussen bescherming en mogelijkheden voor handelszaken en bewoning. Er is voldoende flexibiliteit bij Erfgoed. Nu kunnen die handelszaken liggen in een prachtig pand in de Bondgenotenlaan, eerder dan een schreeuwlelijke grote vitrine met een uithangbord erboven. Daar moeten we mensen van overtuigen, en het lukt ook. We moeten oppassen als er felicitaties komen uit die hoek, maar ze waren er. Het college was tevreden.

Ik geef het als voorbeeld, omdat we vaak weerstand vaststellen, ook al zeggen we dat we gaan samenwerken en overleggen. Ik kom heel veel op het terrein bij onroerend erfgoed, de laatste tijd krijg ik meer en meer de opmerking dat er een zeer goede samenwerking is met Onroerend Erfgoed. Dat doet me enorm veel plezier. Ze denken mee na over materialen en mogelijkheden, zodat er energie-maatregelen kunnen worden genomen, beglazing, isolatie, al eens toegankelijkheidsmaatregelen. Soms wordt er een gebouw aan gebouwd, natuurlijk op een zeer verantwoorde manier. Dat is de moderne manier om ermee om te gaan.

Er is in Vlaanderen nog een hele weg te gaan om dat draagvlak te creëren. Maar het is een van de opdrachten van Herita. De gedelegeerd bestuurder wil daar volop werk van maken.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik ben tevreden over de manier waarop u en uw diensten kijken naar hoe we moeten omgaan met onroerend erfgoed. We moeten niet blijven vastzitten in een tunnelvisie waarin een gebouw zijn functie moet behouden. Daardoor zijn in het verleden te veel gebouwen jammer genoeg vervallen, in plaats van er een nieuw concept voor uit te werken en ze klaar te maken om de volgende jaren een prominente plaats te krijgen in ons Vlaamse land.

Ik kijk uit naar het onderzoek dat u aankondigt over de fiscale maatregelen. Ik hoop dat we erover van gedachten kunnen wisselen op het moment dat het is afgerond en dat we werk kunnen maken van het soms beperkte erfgoed, als je kijkt naar wat we door de vingers hebben laten glippen. Wat we hebben, moeten we beschermen voor de toekomst.

Mevrouw Van Werde, het is niet mijn bedoeling om private huizen op elk moment van de dag open te stellen. Maar er moeten toch mogelijkheden zijn om meer dan één dag per jaar rond te lopen in de tuinen van de kathedraal. Het is zeker niet mijn bedoeling als liberaal om in te dringen in de privéplekken van mensen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de ondertekening van een convenant voor de erkenning van achttien WO I-sites als UNESCO-werelderfgoed – 2612 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister-president, met de ondertekening van een convenant vorige maand gaan verschillende Westhoekgemeenten en tal van overheidsinstanties de verbintenis aan om te werken ten einde achttien WO I-sites erkend te zien als UNESCO-werelderfgoed. Geen bunkers, Hill 60, loopgraven of andere artefacten echter die aan gevechten doen denken, maar wel achttien militaire begraafplaatsen en monumenten voor de vermisten, dit alles uitsluitend binnen de provincie West-Vlaanderen.

Dat dossier sleept al enige tijd aan en het roer werd reeds enkele malen flink omgegooid. Zo kondigde u in de beleidsnota 2009-2014 aan om van dit dossier uiterlijk in 2014 het paradepaardje te maken van een geïntegreerde beschermingsstrategie. Verder werd er gekozen voor het instrument van de stedelijke bouwvergunning voor elke site en werd de deadline toen geplaatst op 2014.

Zowel het instrument als de vooropgestelde deadline werd intussen verlaten. Vandaag vernemen we dat het internationale dossier 'vermoedelijk' wordt ingediend bij UNESCO in 2017. Indien we de procedure erop nalezen, betekent dit dat er in 2018 een uitspraak zal worden gedaan.

Sinds de bekendmaking van de Vlaamse selectie organiseerde het Agentschap Onroerend Erfgoed een uitgebreide informatie- en consultatieronde met verschillende partners. Overheden en administraties van alle bestuursniveaus, beheerders en eigenaars van de geselecteerde sites, en organisaties uit het maatschappelijke middenveld werden uitgenodigd om een dialoog aan te gaan over het werelderfgoed dossier. De betrokkenheid van alle partners werd zo verzekerd.

Minister-president, biedt het convenant nu enige zekerheid dat het UNESCO-werelderfgoed dossier zal worden ingediend in 2017? Kunt u meer informatie geven over de precieze timing? Waarvan is de indiening van het dossier afhankelijk? Hebt u reeds inzage in de Franse indicatieve lijst voor het werelderfgoed dossier? Beperkt deze lijst zich in overeenstemming met de Vlaamse ook tot militaire begraafplaatsen?

Hebt u, minister-president, ook overleg gehad met de beheerders van WO I-sites buiten West-Vlaanderen? Zo ja, was daar ook eensgezindheid over de aanpak om enkel sites binnen de Westhoek op te nemen? Is er met het convenant een beslissing genomen met betrekking tot de bufferzones rond de achttien relictten? Zo ja, hoeveel relictten bezitten een bufferzone en hoe groot is die?

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken (CD&V): UNESCO-werelderfgoed dient te getuigen van uitzonderlijke, universele waarden. Het is heel belangrijk in de herdenking van WO I. De opgesomde sites passen daar perfect in. Misschien zijn er ook andere, die er al dan niet aan kunnen worden toegevoegd.

Wereldoorlog I-erfgoed is belangrijk voor heel wat zaken. Ik zit echter met een vraagje over de timing. Ik heb hier een artikel bij me van de UNESCO zelf, uit 2014. Volgens het artikel zou er een dossier kunnen worden ingediend in het voorjaar van 2016, waarna er een beoordeling zou zijn door de International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) en het wetenschappelijk adviesorgaan van de UNESCO. In 2017 zou dan in feite de beslissing vallen, met de uitspraak van de jaarlijkse algemene vergadering van het Werelderfgoedcomité. Klopt die timing, en blijft die behouden?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Nu het dossier inderdaad kan worden ingediend bij de UNESCO, had ik nog een vraag. Het was ook de bedoeling om voor de Ieperboog een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) binnen het AGNAS-proces (afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur) op te maken. In juni 2014 heeft de administratie al een voorstel gedaan voor het gebied van de Ieperboog, maar er is nog steeds geen concreet GRUP opgemaakt. Blijkbaar is er ter zake nog steeds een probleem, vooral met de landbouwsector, die vreest dat er dan niets meer mogelijk zal zijn in dat gebied, terwijl er toch al goede voorbeelden zijn van andere GRUP's, zoals het GRUP voor de waardevolle landschappen van de Zwinpolders of het GRUP voor de Poelberg in Tielt. Het komt er eigenlijk op aan goed te overleggen en die puzzel op een verstandige manier te leggen. De Boerenbond heeft ondertussen samen met de andere partners het convenant ondertekend. Zij zien het als een samenwerkingsovereenkomst die het mogelijk moet maken dat de herinnering van het verleden de ontwikkeling van de toekomst niet remt. Volgens Piet Vanthemsche voldoet het convenant voor hen alvast aan de verwachtingen en maakt het duidelijke afspraken.

Wat de afbakening van de bufferzones rond de UNESCO-sites betreft, vroegen wij al bij de bespreking van de beleidsnota dat men op een realistische en op een Vlaamse manier te werk zou gaan. Minister-president, u hebt toen bevestigd dat dit zo zou zijn. Wat is de reden waarom het planproces voor het GRUP Ieperboog-Zuid nog steeds zo moeizaam verloopt? Is er vanuit Erfgoed nog steeds de vraag om dat GRUP op te maken?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Van Werde, uw bijkomende vraag is eigenlijk al herhaaldelijk aan bod gekomen, ook hier in de commissie.

Geachte leden, dit gaat over een uitgesproken internationaal dossier, dat we uitwerken in samenwerking met Wallonië en Frankrijk. Hadden we ter zake een eigen traject gelopen, dan hadden we ons dossier allang ingediend. Ik heb dat ook al herhaaldelijk toegelicht in deze commissie. Er is een verschil in aanpak bij de drie partners. In Vlaanderen is het het agentschap dat dit dossier trekt. Voor onze Waalse collega's is dat het Département du patrimoine, de overheidsadministratie bevoegd voor het onroerenderfgoedbeleid in al zijn facetten. In Vlaanderen en Wallonië zijn we zelf, dus de twee agentschappen, bevoegd voor de indiening van die dossiers. In Frankrijk, daarentegen, wordt het dossier geleid door een associatie van veertien Noord-Franse departementen. Dat is een ad-hocsamenwerkingsverband, dus geen structuur, geen secretariaat, geen instelling. De bevoegdheid voor het onroerend erfgoed ligt echter niet bij die associatie, maar, zoals u weet, bij het Franse ministerie van Cultuur voor monumenten, en bij het Franse ministerie van Leefmilieu voor landschappen. Tot slot moeten in Frankrijk werelderfgoednominaties een goedkeuringsprocedure doorlopen via het Comité des biens français du patrimoine mondial. Dat is dus een vrij complexe manier van werken, en dat weegt natuurlijk op het dossier.

Ons Wereldoorlog I-dossier staat al sinds 2002 op de Belgische indicatieve lijst. Frankrijk heeft pas op 14 april 2014 het dossier ingeschreven op de Franse indicatieve lijst. Ik heb er herhaaldelijk op gewezen, naar ik meen ook bij het bespreken van de beleidsnota, maar zeker ook in de vorige jaren, dat we het toch belangrijk vonden om dat gezamenlijk te kunnen doen. We moesten dus een beetje temporiseren. We waren vroeger klaar, ons inventariswerk was gebeurd, onze voorstellen konden in kaart worden gebracht, er was veel wetenschappelijk werk verricht door het agentschap enzovoort. Ik vond het echter belangrijk dat dit een grensoverschrijdend dossier zou kunnen zijn, en dus hebben we gewacht tot we de Franse partners mee konden krijgen in het schema.

We hebben natuurlijk niet stilgezeten in die doorlooptijd. We hebben die gebruikt om in te zetten op informatie en consultatie, en ook op de versterking van het draagvlak. Wat de timing betreft: alle partners onderschrijven de optie om ten laatste op 31 januari 2017 het dossier in te dienen bij het Werelderfgoedcentrum. Die timing betekent dat na het doorlopen van de beoordelingsprocedure in de zomer van 2018 een beslissing kan worden genomen op de jaarlijkse vergadering van het Werelderfgoedcomité.

Wat de indicatieve lijsten betreft: zowel de achttien Vlaamse en de zeven Waalse sites als de zeventig Franse sites zijn nagenoeg allemaal militaire begraafplaatsen en monumenten voor de vermisten. Er zijn maar enkele uitzonderingen: de Ierse Vredestoren in Mesen, het monument The Brooding Soldier in Langemark-Poelkapelle, het monument Les Fantômes in Oulchy-le-Château in Frankrijk, het fort van Loncin, nabij Luik, in Wallonië, en het fort van Douaumont, bij Verdun. Die forten zijn vernietigd in de oorlog en zijn de facto ook massagraven geworden. Dat zijn dus representatieve afspiegelingen van de militaire begraafplaatsen en monumenten voor de vermisten over het gehele voormalige westelijke front van de Eerste Wereldoorlog.

Mevrouw Van Werde, de optie van het GRUP Ieperboog-Zuid heb ik al lang verlaten. Ik heb bij mijn aantreden, en ik heb dat ook toegelicht, de generalistische, brede benadering van honderden hectaren verlaten. Die was onmogelijk. Het maken van heel grote ruimtelijke uitvoeringsplannen van honderden hectaren voor de hele Westhoek om van dat alles UNESCO-werelderfgoed te maken, zou hebben geleid tot een onmogelijke situatie op het terrein. Daarrond zou er dan nog eens een zone komen. Dat betekent dat je daar voor landbouwactiviteiten, woonactiviteiten en industriële activiteiten in grote problemen zou zijn gekomen. De hele Westhoek vond het geen goed idee. Ik heb dat idee van die generalistische benadering, dat niet het mijne was, dat ik had geërfd, dus verlaten. We hebben het landschap van de doden verkozen boven het dode landschap, zeg

maar. Dat is een goede zaak geweest. Dat heeft ertoe geleid dat we erin zijn geslaagd om, naar Nederlands voorbeeld, met convenanten te werken met de landbouworganisaties, die zeer kritisch waren, die bijna een revolte dreigden te ontketenen omdat ze bang waren dat de hele Westhoek onder een glazen stolp zou komen, dat daar geen activiteiten meer zouden kunnen gebeuren. Ik denk dus dat we ter zake een goed evenwicht hebben gevonden, met een draagvlak bij de lokale besturen en ook bij de landbouworganisaties. We hebben die convenanten getekend en nu wordt voor elke van de sites, in samenspraak met de betrokken landbouwers, gemeentebesturen of andere actoren, bekeken hoe we precies alles concreet gaan invullen. Ik heb meegemaakt dat lokale besturen kwamen vragen om toch alstublieft een bepaalde site toe te voegen aan de lijst. Het draagvlak is dus echt wel groot, en ik denk dat het ook een goede zaak is dat we zover zijn geraakt.

Het hoeft geen betoog: om UNESCO-werelderfgoed te zijn, moet het erfgoed getuigen van een uitzonderlijke universele waarde. We menen dus dat die militaire begraafplaatsen en die monumenten van de vermisten beantwoorden aan die unieke betekenis die de UNESCO vooropstelt. Mijnheer De Gucht, door de concentratie van de sites, de sterke onderlinge relaties, de maatschappelijke context en de internationale weerklank zijn die uitzonderlijke universele waarden het sterkst vertegenwoordigd in de zone waar die loopgravenoorlog, die statische oorlog gedurende vier jaar is uitgevochten. Voor Vlaanderen is dat de Westhoek.

De militaire begraafplaatsen en de monumenten voor de vermisten worden in België en Frankrijk door een beperkt aantal grote organisaties beheerd. De selectie is verfijnd door ze af te wegen tegen een set van criteria, waaronder artistieke waarde, contextwaarde, historische relevantie, internationale dimensie, immateriële component, diversiteit en representativiteit. We denken dat onze achttien sites representatief zijn voor een internationaal dossier.

Die algemene consensus om ons te concentreren op die sites die zijn gelegen op de plaats waar zich vier jaar lang die bloedige loopgravenoorlog heeft afgespeeld, is ook de consensus in Frankrijk en Wallonië. Ook daar concentreert men zich op die zones, op die militaire begraafplaatsen, die gedenktekens voor vermisten in die zones. Dat betekent dat de sites die in Vlaanderen buiten de Westhoek vallen, natuurlijk zonder afbreuk te doen aan hun intrinsieke erfgoedwaarde of hun historische betekenis, buiten dit opzet vallen.

Dit is ook constant beleid van de Vlaamse Regering. Toenmalig minister Van Grembergen is daar in 2002 mee gestart. Ook mijn voorganger, minister Van Mechelen, had in zijn beleidsnota vermeld dat het UNESCO-dossier zou worden toegespitst op de Westhoek, zoals ook al weergegeven op de Belgische indicatieve lijst. Er is dus een continuïteit van beleid geweest als het erover gaat ons daarop te concentreren. Er zijn dus maar een paar uitzonderingen daarop, zoals het fort in Luik en een paar uitzonderingen in Frankrijk. Voor de rest concentreren ze zich echter grotendeels daar.

Het convenant legt geen afbakening vast van kern- of bufferzones. Het bepaalt de uitgangspunten. De kernzones van de geselecteerde sites zijn een selectie van militaire begraafplaatsen en monumenten voor de vermisten die allemaal al beschermd zijn. Dat wil ik ook nog eens beklemtonen. Die achttien, dat gaat niet over nieuw te beschermen sites. Een voorbeeld is de site in Nieuwpoort, met haar omgeving. Die is beschermd. De Menenpoort is beschermd, net als de Vredestoren. Stuk voor stuk zijn al die sites en kerkhoven beschermde zones. Als iets werelderfgoed wordt, dan moet er wel een bufferzone worden afgebakend. Die bufferzones beschermen en waarborgen de geïdentificeerde uitzonderlijke universele waarden van de kernzones, geven duiding en uitleg bij die site, onder andere door de aanwezigheid van andere gerelateerde Wereldoorlog I-relicten, en ze groeperen

en verbinden soms afzonderlijke sites met een bijzondere onderlinge relatie. Voor die afbakening van die bufferzones gaan we uit van bestaande instrumenten, zoals beschermde stads- of dorpsgezichten of landschappen, ruimtelijke bestemmingsplannen of beheersplannen binnen een eenduidige eigendomsstructuur.

Ik geef enkele voorbeelden. Het monument voor de vermisten Nieuport Memorial in Nieuwpoort ligt al binnen een beschermd stadsgezicht, De Ganzenpoot. Dat sluisencomplex is al jaren een stadsgezicht: zeer mooi, zeer gaaf bewaard. De Duitse militaire begraafplaats in Vladslo in Diksmuide ligt in het Praetbos, een bos beheerd door ons, door het Agentschap voor Natuur en Bos. Met die zone heb je dus automatisch al je buffer. De Cluster van Gemenebest militaire begraafplaats rond de Palingbeek in Ieper ligt in het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Palingbeek. Ook Hill 60 en omgeving en het Franse ossuarium op de Kemmelberg in Heuvelland liggen in een beschermd landschap, namelijk Kemmelberg-Scherpenberg. Zo kan ik nog doorgaan voor een aantal sites.

Die convenanten zijn getekend en nu, in de zomer van 2015, zullen we ervoor zorgen, in samenspraak met die actoren, dat we komen tot harmonieuze oplossingen. Ik was eigenlijk heel blij, en ben de landbouworganisaties daar ook dankbaar voor, dat ze van hun egestelling zijn gekomen tot een zeer verantwoordelijke houding. Die egestelling was weliswaar gebaseerd op misverstanden, maar goed, die zijn soms zelfvoedend, of worden gevoed. Ze hebben begrepen dat dit hun economische activiteit niet onmogelijk zal maken. We hebben dus ook met hen afgesproken dat we stuk voor stuk die bufferzones zullen vastleggen. Dat kan zijn concreet zijn: een boer die zegt er nog een stal of een schuur te willen bijbouwen en die vraagt wat de invalshoek is, waar hij dat het best kan doen op zijn bedrijventerrein. Dat zal allemaal heel concreet worden afgesproken, zodat er een maximale vrijwaring is van de sites en er tegelijkertijd voor wordt gezorgd dat de economische activiteit niet in het gedrang komt.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Bedankt, minister-president. Wat de Franse indicatieve lijst betreft, die u ook ontvangen hebt: is het Canadese monument van Vimy daar ook in opgenomen? Het gaat over 100 hectare, waar versterkte stukken loopgraaf op een heel goede manier bewaard zijn gebleven. Het gaat niet om een monument, maar om een site van zo'n 100 hectare. Dat is toch niet min.

Weet u tot slot wat de ratio Commonwealth-graven is ten aanzien van de Franse herdenkingsplaatsen? U kunt mij dat misschien schriftelijk overmaken. Dat is het gemakkelijkste.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Vlaams economisch beleid ten aanzien van buitenlandse investeringen en de eigen kmo's – 2728 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, uit een studie van de Vrijdaggroep – dat is een denktank van jonge intellectuelen – die eind juni werd gepubliceerd, blijkt dat tussen 2008 en 2013 de directe buitenlandse investeringen in ons land netto afnamen met 124 miljard euro. Tegelijkertijd gingen er netto 16.500 jobs verloren.

Met de nodige media-aandacht kondigt de Vlaamse Regering frequent de vestiging van een buitenlandse investeerder in Vlaanderen aan. Het meest recente voorbeeld is MOBIS Europe, dat een distributiecentrum van Hyundai en Kia zal vestigen in Beringen. De multinational ontvangt daarvoor 4 miljoen euro steun van de Vlaamse Regering.

Ik begrijp het optimisme waarmee de Vlaamse Regering buitenlandse investeringen aankondigt. Dergelijke investeerders zorgen immers voor jobcreatie, vergroten de toegevoegde waarde, stimuleren de technologische ontwikkeling enzovoort. Althans, zo zou het moeten zijn. Ik begrijp natuurlijk dat het voor de Vlaamse en de Federale Regering niet simpel is om te bepalen in welke mate buitenlandse investeringen precies de productiviteit van onze economie vergroten en banen of toegevoegde waarde creëren. Het valt de regering dan ook niet direct te verwijten als de investeringen niet de gewenste resultaten hebben opgeleverd. We kunnen moeilijk op voorhand bepalen hoeveel jobs een buitenlandse investering moet opleveren.

Wat we wel kunnen doen, is werk maken van een stevig economisch beleid dat focust op de middellange en de lange termijn. Het aantrekken van buitenlandse investeringen mag geen doel op zich zijn. We mogen niet te afhankelijk worden van multinationale spelers op de markt.

Minister-president, op welke manier komt het beleid van deze Vlaamse Regering tegemoet aan de bekommernissen die de Vrijdaggroep in zijn studie uit? Een van de aanbevelingen in de studie van de Vrijdaggroep is een doelgericht investeringsbeleid, dat inzet op de kwaliteit van de investeringen, veeleer dan de kwantiteit. In welke mate voert de Vlaamse Regering al zo'n beleid? Is ze in de nabije toekomst van plan om dat soort beleid nog extra kracht bij te zetten?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Remen, ik heb in mijn beleidsnota en in het Ondernemingsplan 2015-2019 van Flanders Investment & Trade (FIT) al een consistent en sterk geheel van onderdelen van de strategie voor het aantrekken van buitenlandse directe investeringen naar Vlaanderen gebracht. Internationaal ondernemen in Vlaanderen wordt in eerste instantie versterkt door het aanbieden van kwalitatief hoogstaande en specifieke diensten, die alle facetten van het internationaal ondernemen omvatten, en dat aan alle ondernemingen actief in Vlaanderen. Daarnaast gebeurt dat door het gericht aantrekken van buitenlandse investeringen in Vlaanderen.

Het ondernemingsplan van FIT belicht een reeks elementen van belang voor het buitenlandse investeringsverhaal in Vlaanderen en voorziet het ook van de nodige kritieke prestatie-indicatoren, zoals de ondersteuning en versterking van Vlaamse speerpuntclusters, de significante rol die FIT op zich neemt om meer buitenlandse directe investeringen en indirecte investeringsstromen naar Vlaanderen te halen, de bijdrage die FIT levert om uitbreidingsinvesteringen van buitenlandse bedrijven in Vlaanderen te detecteren en mee te helpen begeleiden, een proactieve benadering van de retentieproblematiek door de uitbouw van een gericht Vlaams beleid, een bijdrage tot een meer investeringsvriendelijk ecosysteem in Vlaanderen.

Het toegenomen belang van een gericht retentie- en uitbreidingsbeleid bijvoorbeeld is reeds van bij het begin door deze regering belicht. Niet alleen wereldwijd, maar ook binnen Europa zelf wordt de concurrentie bij het aantrekken van investeringen op het scherp van de snee gespeeld. U weet dat niet alleen Vlaanderen, maar zowat alle buurlanden zeer actief zijn en in dezelfde vijvers vissen.

Bij het uitwerken van nieuwe strategische denksporen om aan bovenstaande context een sterk antwoord te bieden, gaan de diensten altijd professioneel en

zorgvuldig te werk. Zo worden bijvoorbeeld nieuwe opties omtrent kloofanalyses, retentie of 'welcome teams' eerst grondig uitgetest, om nadien, wanneer hun relevantie bewezen is, te worden toegevoegd aan het bestaande strategische investeringsinstrumentarium.

De vaststelling dat buitenlandse investeringen voor onze kleine en open economie van primordiaal belang zijn, is niet nieuw. In de KOF globalisatie-index 2014 – KOF staat voor Konjunkturforschungsstelle, afdeling van de universiteit van Zürich – wordt België trouwens jaar na jaar aangeduid als een van de meest geglobaliseerde economieën ter wereld. Het feit dat België en Vlaanderen als deelstaat expert zijn in het internationaliseren van de eigen economie, wordt ook keer op keer aangetoond in internationale onderzoeken. Ik heb hier een reeks van onderzoeken – ik kan ze u eventueel eens bezorgen – waarin wij telkens opnieuw zeer hoog scoren en geprezen worden om onze open economie, de kwaliteit die daarbij geleverd wordt, het resultaat bij het aantrekken van investeringen enzovoort.

Desinvesteringen halen misschien gemakkelijker het nieuws. De sluiting van Ford Genk is evident groot nieuws, dat is geen nieuws voor één dag. Dat heeft lang repercussies. Maar buitenlandse investeerders, van zowel mature als opkomende landen, vinden wel degelijk hun weg naar Vlaanderen. Ook de eigen cijfers bevestigen dat Vlaanderen internationaal proportioneel nog altijd goed scoort wat betreft het aantrekken van buitenlandse investeringen.

Ik wil erop wijzen dat de Vrijdaggroep eigenlijk over andere cijfers dan pure investeringen gaat. Ze geven het ook letterlijk zo aan in hun eigen commentaar: "Het feit dat de fenomenale desinvestering zich precies voordeed in de sector van holdings en hoofdkantoren, hoeft niet eens te verrassen." Die kolossale bedragen hebben dus te maken met andere zaken dan wat de corebusiness is van FIT. FIT trekt bedrijfsmatige investeringen aan of probeert uitbreidingen van investeringen aan te trekken, die actief zijn in de economie.

De Vrijdaggroep maakt zelf enig voorbehoud bij de betrouwbaarheid van haar cijfers, maar wijst er dus op dat de fenomenale desinvestering zich voordeed in de sector van holdings en hoofdkantoren. Dan heb je het natuurlijk over kapitaalstromen en andere zaken die op federaal niveau aan de orde zijn. Dan heb je het over coördinatiecentra, 'excess profit rulings', fiscaal gunstige systemen. Dat zijn op zich geen zaken waar FIT rechtstreeks mee bezig is. FIT is niet bezig met het kapitaliseren van holdings, laat dat duidelijk zijn. FIT heeft een andere taak.

Je moet dat rapport van de Vrijdaggroep, dat zelf de eigen cijfers relativeert, in de juiste context plaatsen. Ze zeggen dat hun cijfers vooral te maken hebben met hoofdkantoren en holdings.

Het is algemeen bekend dat wij kort na de sluiting van Ford Genk twee grote arbeidsintensieve investeringen gemist hebben in Limburg. En die zijn niet naar midden-Europa getrokken, maar naar Nederlands Limburg. Dat ging telkens om zes- à zeventienhonderd arbeidsplaatsen. We hebben die bedrijven ook gecontacteerd, en hun antwoord was dat onze loonkost te hoog is. Als de loonkost 20 à 25 procent hoger ligt, kamp je daarmee, zeker in distributie en logistiek en alles wat arbeidsintensief is. Het is belangrijk dat we die slagkracht blijven verhogen.

De loonkostkloof, die ontstaan was sinds 1996, sinds de wet-Dehaene, wordt weggewerkt. Vlaanderen doet daar vanaf 1 januari 2016 nog eens zeer grote RSZ-reducties bij voor de doelgroepen, die we terugbrengen van 37 of 38 tot 3 doelgroepen. Fiscaliteit is natuurlijk ook een van de betrokken aspecten daarbij.

Een van de aanbevelingen in de studie van de Vrijdaggroep is het voeren van een doelgericht investeringsbeleid dat inzet op kwaliteit, veeleer dan op kwantiteit. Wij voeren zo'n beleid. Er is een zeer streng doorgedreven focus en een alsmaar

verdergaande kennisverdieping met betrekking tot sectoren en clusters. We moeten die clusters absoluut in stand houden. We hebben bijvoorbeeld de grootste chemische cluster van Europa, de tweede grootste van de wereld. Vorige week nog ben ik een belangrijke investering gaan openen bij Evonik, een Duits bedrijf. Zij hebben met zoveel woorden gezegd dat ze die investering hier doen omdat die cluster hier is, omdat ze hun grondstoffen hier in de pijpleiding krijgen van buurtbedrijven, omdat ze ook aan de haven zitten, waar ze direct kunnen exporteren. We moeten echt wel inzetten op dat clusterbedrijf. En dat is uiteraard iets waar FIT sterk werk van maakt en waar ook collega Muylers werk van maakt.

We hebben heel wat troeven, laat ons die vooral koesteren: onze logistieke ligging, onze hooggeschoolde mensen, onze bekwame werkkrachten, onze talenkennis, onze proactieve aanpak, onze arbeidsproductiviteit, die trouwens de hoogste is van alle buurlanden. We kunnen dus heel wat troeven voorleggen, en we doen dat ook.

Ik durf te zeggen dat het beleid dat FIT voert, een goed beleid is. In 2014 zijn er 184 nieuwe investeringsprojecten gedetecteerd in Vlaanderen, voor een investeringsbedrag van 2,77 miljard euro en een tewerkstelling van 4164 jobs. 2014 kende een lichte daling wat betreft het aantal projecten, maar het investeringsbedrag en de tewerkstelling kenden een stijging. Er kan dus gesteld worden dat 2014 een goed investeringsjaar was.

Bovendien is er een stijgende trend merkbaar. Als je de cijfers over meerdere jaren uitzet, zie je een duidelijke stijging in het aantal buitenlandse directe investeringen in Vlaanderen en de bijhorende investeringsbedragen. Het gaat van 115 projecten in 2009 naar bijna 200 in 2013 en 2014. En het gaat van 1,16 miljard euro in 2009 naar 2,77 miljard euro in 2014. Er zijn ook een paar grote industriële desinvesteringen geweest. Ik heb Ford Genk genoemd, en er was ook de sluiting van de Opelfabriek in 2010.

De cijfers van de Vrijdaggroep hebben vooral betrekking op kapitaalstromen. U weet dat België met zijn coördinatiecentra en vroeger de notionele intrestaftrek altijd heel sterk ingezet heeft op dat vlak. Als andere holdingstructuren en andere fiscale regimes gunstiger zijn, dan verplaatsen die kapitalen zich heel snel.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Minister-president, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Die holdings hebben meer dan 200 miljard euro uit België gehaald, maar dat was meer om belastingen te optimaliseren of te ontwijken dan om meerwaarde in onze economie te stoppen. Die maakindustrie is de laatste jaren inderdaad verminderd met 36 miljoen euro, terwijl ze in Nederland voor 48 miljoen euro geïnvesteerd hebben. Maar dat is dan te wijten aan Ford en Opel, spijtig genoeg.

Naast die maakindustrie, die de laatste jaren erg gedesinvesteerd heeft in België, moeten we ook echt aandacht geven aan onze lokale bedrijven, de hier verankerde kmo's. Het is ook een bedenking van de Vrijdaggroep, die oordeelt dat er in Vlaanderen een rodelopermentaliteit is voor de grote multinationale bedrijven, in tegenstelling tot de kmo's. Ik weet wel dat minister Muylers achter een goed en transparant subsidiebeleid voor de kmo's staat, maar toch vinden heel veel kmo's de weg niet, in tegenstelling tot de multinationals, die een leger van consultants hebben om met de subsidies aan de haal te gaan.

We moeten daarvoor oppassen. De grote buitenlandse investeringen zijn welkom, maar we moeten zeker ook aandacht hebben voor onze binnenlandse economie. Dat is een prioriteit. Wij zitten in een open economie in een geglobaliseerde wereld. Daarin kan België alleen maar overleven als we een goede, stabiele binnenlandse economie hebben, waar onze eigen kmo's alle aandacht krijgen.

Dat was een bedenking van de Vrijdaggroep. Ik wil u vragen om daar met het Vlaamse beleid zeker op te blijven focussen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het is evident, collega Remen, dat die kmo's bijzonder belangrijk zijn. Dat zijn meestal heel duurzame manieren van investeren en groeien. Het zijn ook heel vaak familiale bedrijven, die blijven investeren in het bedrijf. Dat is voor mij de eerste factor van duurzaamheid.

We ondersteunen die. Ik denk aan de kmo-portefeuille. Ik denk ook aan de investeringen die we met FIT doen om vooral ook in te zetten op kmo's om nieuwe markten te betreden, wat niet zo evident is voor kmo's. Voor grotere bedrijven gaat dat gemakkelijker, want zij hebben daar meer middelen en mensen voor. Ik denk vooral ook aan Onderzoek en Ontwikkeling. Het is onze bedoeling om kmo's gemakkelijker te betrekken. U weet dat wij met Onderzoek en Ontwikkeling een omslag maken en dat we vraaggestuurd werken, veeleer dan aanbodgericht. We gaan echt uit van de vraag van de ondernemingen. We gaan ook naar één agentschap, het Agentschap Innovatie en Ondernemen. Het decreet zit in de pijplijn. Er komt één loket. Het is echt de bedoeling om kmo's op die manier een maximum aan ondersteuning te geven. En in de omgekeerde beweging willen we ze helpen om de nieuwe markten op te zoeken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de transparantie van het productieproces in de modesector – 2755 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, de handtassen, juwelen en andere accessoires van het luxelabel Hermès vereisen niet enkel een goed gevulde bankrekening, maar ook de koelbloedigheid om krokodillen op gruwelijke wijze te doden.

In 2009 startte Hermès zelf met het kweken van deze dieren om aan de vraag voor handtassen en accessoires te kunnen blijven voldoen. Dierenrechtenorganisatie PETA (People for the Ethical Treatment of Animals) ging undercover bij enkele kweekboerderijen en ontdekte dat de krokodillen en alligators gruwelijk behandeld worden. In deze kweekboerderijen leven de dieren met hopen op elkaar in een veel te kleine ruimte, omgeven door uitwerpselen en bruin water, om na amper drie jaar op gruwelijke wijze gedood te worden. Kleine bassins met 220 krokodillen zijn geen uitzondering. Vorig jaar werden zo'n 43.000 krokodillen gedood. En dat allemaal voor designerhandtassen en -accessoires. Voor een handtas zijn immers al snel 3 tot 4 krokodillenhuiden nodig.

Weinigen staan erbij stil welk productieproces aan zo'n luxeproduct voorafgaat en waar de huiden van de krokodillen vandaan komen. Dat schijnt ook een huzarenstuk te zijn. Zo pretendeert Hermès op zijn website dat men "in de bedrijfsvoering respect toont voor de ecologische, sociale, economische en culturele omgeving". Die bewering staat in schril contrast met de horrorbeelden van de undercoverreportage van PETA.

Het prijskaartje mag geen uitgangspunt zijn om het ethisch verantwoord ondernemen van een bedrijf te beoordelen. Zo'n designerhandtas van Hermès kost

immers 37.000 euro. Er zijn dus andere maatstaven nodig om te kunnen nagaan of een productieproces ethisch verantwoord, en dit geval ook diervriendelijk, verloopt. Ketentransparantie moet daarom het uitgangspunt zijn.

Ik verwijs graag naar de kamerbrede resolutie betreffende het ethisch verantwoord en duurzaam ondernemen. Daarin wordt ervoor gepleit om het bestaan van het kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen een grotere ruchtbaarheid te geven, met speciale aandacht voor de bestaande Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-labels en multistakeholderinitiatieven die onafhankelijke controle garanderen. Ook wordt daarin gevraagd om het thema onder de aandacht te brengen van Flanders Investment & Trade (FIT), in het kader van de internationaliseringsstrategie. De consumenten en alle schakels in de productieketen horen te weten op welke wijze hun producten gemaakt worden. Vlaanderen kan daarin een voorbeeld geven.

Minister-president, wat kan FIT betekenen voor de ketentransparantie in de modesector? Op welke manier kan de Vlaamse Regering een boodschap geven aan de consument om zich bewust te worden van het productieproces van kleding en accessoires? Op welke manier kan de Vlaamse Regering bedrijven aansporen om ervoor te zorgen dat hun productieproces transparanter en ethisch verantwoord wordt? Kan de Vlaamse Regering concrete acties ondernemen om dergelijke wanpraktijken te veroordelen?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Mevrouw Remen, dank u voor uw vraag. Ketentransparantie is natuurlijk breder dan enkel het aspect van gruwelijke dierenpraktijken. Ook arbeidsomstandigheden en het geval van de Kandla Greykassen, dat we onlangs hebben meegemaakt, horen daarbij. Ik sluit mij aan bij uw vierde vraag: hoe kan de Vlaamse Regering concrete acties ondernemen om dergelijke wanpraktijken, ook in het licht van slechte arbeidsomstandigheden, te veroordelen en aan te pakken?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik deel de zorg van mevrouw Remen en mevrouw Soens. Het paradoxale is dat de specialist Dierenwelzijn in onze partij Hermes Sanctorum heet. (*Gelach*)

Ik sluit me helemaal aan bij de bekommernissen van collega Remen. Ethisch ondernemen is een steeds belangrijker aandachtspunt voor de klanten en kopers. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat de betrokken bedrijven daar meer aandacht aan besteden.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Remen, u was een van de indieners van de breed gedragen resolutie 389 betreffende het ethisch verantwoord en duurzaam ondernemen, meer specifiek met betrekking tot de kledingproductie in het kader van het Bangladesh-charter. Die resolutie werd goedgekeurd op 10 juni 2015. Ik heb de resolutie van het Vlaams Parlement, waarvoor dank trouwens, ook onder de aandacht gebracht van mijn collega's in de Vlaamse Regering.

Het is inderdaad de taak van FIT om Vlaamse bedrijven op een duurzame en ethische manier te ondersteunen in hun internationale activiteiten. Dat is al ten overvloede herhaald. Er zal in het nieuwe decreet dat nog aan de regering moet worden voorgelegd, een dubbele missie worden meegegeven. Daarbij zullen we voor zowel het binnenlandse als het buitenlandse netwerk vragen om bij te

dragen aan duurzaamheid, aan het duurzaam bevorderen van export, aan de internationalisering van ondernemingen en het duurzaam stimuleren van economische groei. Ethisch en duurzaam ondernemen staat daarbij voorop. FIT moet daarbij informeren, sensibiliseren en faciliteren binnen een ethische en duurzame context.

Ik heb in de plenaire vergadering al geantwoord op de diverse acties die we ondernemen met betrekking tot de bedrijven maar ook met betrekking tot onze eigen medewerkers, die op dat vlak gevormd worden, zodat zij zelf ook altijd die reflex hebben en kunnen optreden als bewakers daarvan, tot zij in zekere zin zelfs de ambassadeurs zijn van duurzaam maatschappelijk verantwoord internationaal ondernemen. Dit moet ingebed zijn in de werking van FIT.

Er is een actieprogramma van FIT inzake maatschappelijk verantwoord internationaal ondernemen. Ik verwijs ook naar de publicatie van de ter zake geldende richtlijnen 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen' (MVO) of naar de MVO-links op de nieuwe tradewebsite van FIT. Daar wordt verwezen naar een aantal labels, die ik hier niet allemaal ga voorlezen. Er is een directe link naar een aantal links. Nieuw op de website is de MVO-riskchecker. Deze online tool laat bedrijven toe om alle risico's inzake MVO in te schatten, in het kader van hun internationale ondernemingsactiviteiten.

FIT blijft de Vlaamse internationale ondernemers sensibiliseren om de OESO-richtlijnen te respecteren en stimuleert ook het lidmaatschap van de UN Global Compact. Ik verwijs ten slotte ook naar het forum dat we hebben georganiseerd op 8 juni 2015. Mevrouw Remen, ik heb gemerkt dat u, of Damhert, daaraan hebt deelgenomen. Daar hebben we expliciet ketenbeheer en businessmodellen over duurzaam ondernemen besproken. Ik heb terugkoppeling gekregen van dat forum. Ik heb tevreden reacties gekregen over de aanpak ervan.

Ik zal vragen aan de heer Sanctorum of hij meer uitleg kan geven over Hermès. Neen, grapje natuurlijk.

We hebben het bedrijf gecontacteerd. Het voert een intern onderzoek en zal daarover uitleg verstrekken. Dan moeten wij zien of er stappen moeten worden ondernomen, of er in dialoog moet worden gegaan, of er een publieke actie moet worden ondernomen. We moeten het bedrijf nu de tijd geven om te antwoorden op de zaken die in de media zijn gekomen. Zodra we dat weten, zullen we dat onderzoeken en nagaan welke de gepaste actie is.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Minister-president, u hebt Hermès zelf gecontacteerd vanuit de Vlaamse Regering? Kunt u ons op de hoogte houden wanneer er een antwoord komt van dit modehuis? Is er een timing? Zij kunnen ons nu zeggen dat zij ons gaan antwoorden, maar het zou goed zijn te weten wanneer wij dat antwoord kunnen verwachten.

Minister-president, ik heb nog een bijkomende vraag. Het aspect ethisch verantwoord ondernemen is voor de Vlaamse Regering een belangrijke beleidslijn. U besteedt daar als minister-president veel aandacht aan. In uw antwoord op mijn eerdere actuele vraag over het ethisch verantwoord ondernemen in de mode-sector zei u dat u met de sectorfederaties contact zou opnemen, met Creamoda en Fidustria. U ging met hen afspraken maken. Heeft dat contact al plaatsgevonden en is daar iets uit voortgekomen? Of hebt u met hen al een datum afgesproken? Dit fenomeen past ook in de schone kleren-vraag die ik eerder heb gesteld.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Die bijeenkomst moet nog plaatsgrijpen. We hebben wel al een bijeenkomst gehad met betrekking tot die natuurstenen. We zorgen voor een label dat door de sector zou worden toegepast. Ik heb het gevoel dat er bij onze bedrijven een omslag aan de gang is. Zij zijn er zich van bewust dat zij er alle belang bij hebben om erover te waken dat de hele keten beantwoordt aan normen met betrekking tot de internationale arbeidsvoorwaarden, de normen van de International Labour Organization (ILO) en dergelijke. Ik heb toen persoonlijk contact gehad met het natuursteenbedrijf uit Harelbeke. Die man is voorzitter van de organisatie. Ik heb daar iemand ontmoet die blijk gaf van een zeer grote verantwoordelijkheidszin op dat vlak. Hij heeft mij gezegd dat zijn sector er alles aan zou doen om maatregelen te nemen.

Wij kunnen in een aantal landen een 100 procent waterdichte controle nooit garanderen. Maar de zaak is dat er een omslag komt. Meer en meer van die federaties nemen effectief die houding aan en bewaken hun keten. Zij beginnen dat op te nemen in hun bestekken en gaan, waar dat kan, werken met steekproeven en controles.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp·a): Ik zal die online riskchecker sowieso wel checken. UNICEF heeft ondertussen ook een publicatie over bedrijven en hun impact op kinderen. Houdt FIT ook daar rekening mee? Dat is misschien ook wel een interessante denkpiste.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik kan daar nu niet op antwoorden. Ik zal meegeven aan FIT dat er een recente richtlijn of resolutie is van UNICEF. Maar dat valt natuurlijk nu al onder de ILO-regels. Die regels gelden voor iedereen. Het is er wellicht een versterking van. Ik kan daar niet op antwoorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de reactie van de Vlaamse Regering op het VN-rapport over de mensenrechtensituatie in Eritrea – 2601 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik stel mijn vraag in het besef dat Vlaanderen niet meteen heel veel banden heeft met Eritrea. Ik besef heel goed dat de impact niet enorm groot is. Maar ondanks het feit dat we niet veel rechtstreekse banden hebben met dat land en met die regering, hebben we de laatste tijd wel meer te maken met de vluchtende bevolking uit Eritrea. De beelden van de bootvluchtelingen zijn ondertussen door iedereen heel goed gekend. Iedereen is gesensibiliseerd. En dan wordt er gezegd dat er iets moet gebeuren aan de 'root causes' van al die ellende: mensenrechten, klimaatverandering, onrecht enzovoort. Het is in dat kader dat ik vind dat de vraag eens moet worden gesteld, ook in het Vlaams Parlement.

In Eritrea is een heel autoritair en repressief regime aan de macht. Het is niet zo duidelijk welke ideologie het vertegenwoordigt, maar het is in elk geval een regime dat systematisch en op heel grote schaal in dat nog vrij nieuwe land de mensenrechten schendt. Er is een heel sterk controlesysteem uitgewerkt. Een permanente cultuur van angst wordt er bij de bevolking ingehamerd. Ook foltering en dwangarbeid worden vaak vastgesteld, zoals ook tot uiting komt in de rapporten van de

Verenigde Naties, die daarmee een onderzoekscommissie heeft belast. Ook Amnesty International heeft deze wantoestanden aangeklaagd en gedocumenteerd.

Heel veel inwoners van Eritrea proberen hun land te ontvluchten. Ook al weten ze dat de routes niet gemakkelijk zijn en dat die met veel gevaar en uitbuiting gepaard gaan, toch doen ze het omdat ze nog altijd denken dat vluchten beter is dan het schrikbewind in hun eigen land langer te trotseren.

Het VN-agentschap zegt het afgelopen jaar aan minstens 357.000 vluchtelingen hulp te hebben geboden. Dat is een enorme groep, zeker als we voor ogen houden dat het hier toch zeker niet om het meest bevolkte land van Afrika gaat.

De VN spoort naar aanleiding van die vaststelling de internationale gemeenschap, waar Vlaanderen uiteraard deel van uitmaakt, aan om opvang te blijven bieden aan de vluchtelingen, totdat de mensenrechtensituatie in het thuisland daadwerkelijk verbetert. Naast opvang van deze vluchtelingen, volgens de geldende regels en procedures, hebben we als beleidsmakers ook een verantwoordelijkheid op het gebied van ons buitenlands beleid. In de beleidsnota zegt de Vlaamse Regering en de minister-president in het bijzonder dat er een taak is weggelegd voor Vlaanderen om mensenrechten te bevorderen. Waar mogelijk moeten we in dat verband concrete actie ondernemen.

Met al deze caveats, die ik ook heb gesitueerd, wil ik u, minister-president, enkele vragen voorleggen. Hoe reageert de Vlaamse Regering op deze situatie? Minister-president, ziet u fora waarop u deze tragische problematiek kunt aankaarten? Ziet u mogelijke acties die Vlaanderen kan ondernemen om bij te dragen aan de situatie van de mensenrechten in Eritrea?

Zoals gezegd, besef ik in welke context ik de vraag moet stellen. Ik doe dat ook met de nodige omzichtigheid, maar ik vond het absoluut nodig om dit punt ook in het Vlaams Parlement op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Kennes, het is evident dat wij en iedereen al langer op de hoogte zijn van de afschuwelijke situatie. We zijn op de hoogte via allerlei kanalen, zoals Amnesty International, Human Rights Watch, het Eritrearrapport van de Mensenrechtenraad van de VN van juni 2013. Het is duidelijk dat er zware inbreuken zijn op de mensenrechten. Dit wordt nog eens herhaald in het recente rapport van de VN-onderzoeks-commissie van 4 juni.

De Vlaamse Regering hecht heel veel belang aan de mensenrechten. Waar we kunnen, proberen we bij te dragen aan de naleving van de rechten van de mens in de wereld. In het regeerakkoord hebben we daar een bijzonder punt van gemaakt.

U vraagt waar we dat kunnen aankaarten. De VN-onderzoekers hebben geconcludeerd dat de mensenrechten in Eritrea op grote schaal worden geschonden. Er is waarschijnlijk ook sprake van misdaden tegen de mensheid. De VN zegt dat er nader onderzoek naar moet gebeuren. Mike Smith, hoofd van de onderzoekscommissie, zegt dat Eritrea de keuze heeft tussen het uitvoeren van zinvolle politieke hervormingen of verder VN-onderzoek, wat zou kunnen leiden tot een zaak bij het internationaal strafhof.

Wat de reactie daarop is, stemt ons verre van optimistisch. We lazen in de pers dat de VN-onderzoekers recent zijn bedreigd en geïntimideerd. Op internationaal niveau was ons land betrokken bij het Universeel Periodiek Onderzoek (UPR) van Eritrea in februari 2014. België heeft tijdens de recente junisessie van de Mensenrechtenraad deelgenomen aan de interactieve dialoog met zowel de onderzoekscommissie voor Eritrea als met de speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Eritrea.

De FOD Buitenlandse Zaken ziet de opvolging van de VN-Mensenrechtenraad als zijn prerogatief. Daar worden de deelstaten niet bij betrokken. Belgische interventies tijdens de Universal Peer Review van de VN zijn tot nu toe louter een aanleg van de FOD Buitenlandse Zaken. Persoonlijk vind ik dat dit een van de zaken is die aan bod moeten komen tijdens de herziening van de samenwerkingsakkoorden. De deelstaten moeten actief betrokken zijn, zelf een mensenrechtenbeleid voeren en betrokken zijn bij interfederale organisaties. De houding van de FOD is niet langer houdbaar. Dit moet een interfederale aangelegenheid zijn. Dat is de beste manier voor ons om die zaken aan te kaarten. Er zal op een dergelijke Mensenrechtenraad natuurlijk maar één interventie zijn. Die moet het resultaat kunnen zijn van overleg en samspraak en dat is niet het geval.

Kunnen we bijdragen aan de situatie? In de eerste plaats moeten we ervoor zorgen dat we kunnen meepraten op intra-Belgisch niveau. Er is een algemeen wapenembargo op Europees niveau. Het is evident dat mijn administratie dat nauwgezet toepast. Er is geen sprake van om dat embargo te schenden. Waar we kunnen op Europees vlak op andere fora proberen we de zaken aan te kaarten.

Er zijn geen diplomatieke banden. Er is nauwelijks enig contact van betekenis en evenmin handelsrelaties. Er is geen Belgische ambassadeur in Eritrea. Er zijn bij mijn weten ook geen bezoeken van ministers over en weer. De contacten zijn nagenoeg nihil. De VN is dé actor bij uitstek. Ik vind persoonlijk dat we meer betrokken moeten zijn in de standpunten die worden ingenomen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister-president, u hebt het dossier grondig voorbereid. Uw bezorgdheid gaat uit naar wat in een aantal landen gebeurt die verder van ons bed liggen en waarmee we heel weinig rechtstreekse banden hebben. De multilaterale aanpak is waarschijnlijk de meest geëigende. De minister heeft ook geschetst dat met de huidige taakverdeling in België de deelstaten niet meteen een actieve rol kunnen opnemen. Ik hoop dat als de kans zich in de toekomst voordoet, we dat zeker wel zullen doen. Ik vind het absoluut waardevol dat ook de deelstaten met hun heel uitgebreide bevoegdheden en de meer uitgebreide bevoegdheden op buitenlands niveau, de mensenrechtenfactor sterker kunnen laten spelen en dat daarvoor nog een aantal stappen moeten worden gezet. Ik reken erop dat u waar het kan in het kader van de bilaterale en multilaterale contacten het thema mee opvolgt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de evaluatie van het officiële staatsbezoek met een economische component aan China voor de participerende Vlaamse ondernemingen en het beleid van FIT ten aanzien van China – 2715 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, minister-president, vorige week vond in het halfrond van dit parlement op aangeven van de heer Van Rompuy een debat plaats dat getriggerd was door een persbericht over de start van de bouw van het China-Belgium Technology Center in Louvain-La-Neuve. Het binnenrijven dat dit investeringsproject door Wallonië in combinatie met de stilte die er de laatste jaren heerst rond de totstandkoming van een China Brand

Center als onderdeel van het European Market City Complex aan de A12 in Willebroek, heeft ertoe geleid dat er in de kranten artikels verschenen over Wallonië-Vlaanderen 1-0. Dit is niet echt een wedstrijd. Als het toch een wedstrijd is, dan staat Vlaanderen niet alleen in competitie met Wallonië maar ook met alle andere regio's in onze onmiddellijke nabijheid. Het is goed dat ook Wallonië een aantal investeringen kan aantrekken.

Dan ontstaan er wel vragen over de aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor Chinese investeerders. De formule van de actuele vraag in de plenaire vergadering is niet de meest geschikte om daar dieper op in te gaan. Er is het gekende pingpongspel aangestuurd door de waan van de dag en de krantenkop van de dag. Ik heb toen aangekondigd om dieper te gaan met een vraag om uitleg over de mate waarin Vlaanderen erin slaagt om in te breken in de Chinese markt en Chinese investeringen aan te trekken.

Als ik de fiche van FIT over China lees, dan zijn er toch wat opportuniteiten. Het is niet langer een land met een 'double digit growth' – maar zo zijn er niet al te veel meer op de wereld –, maar toch een land dat ongeveer 9 procent groei per jaar optekent. Er zijn opportuniteiten, in het bijzonder in de sector voeding en dranken. Steeds meer Chinezen beschikken over middelen om toch naar een ruimer assortiment eten en drinken te gaan en steeds meer westerse producten te kopen. Er zijn opportuniteiten voor cleantech. Chinese steden hebben erg te kampen met luchtvervuiling.

40 procent van de Chinese rivieren is zwaar vervuild, net als grote stukken grond. Er zijn opportuniteiten voor gezondheidszorg. Want hoe meer middelen de doorsnee Chinese inwoner heeft en hoe langer hij leeft, hoe meer – zeg maar – Westerse welvaartsziekten de kop opsteken. Er is meer gelegenheid voor onze gezondheidszorg om binnen te breken op de Chinese markt, als je gezondheidszorg als een economisch product mag zien, wat het natuurlijk altijd voor een stuk is.

Minister-president, kunt u een overzicht geven van de concrete resultaten die dit staatsbezoek met zich mee heeft gebracht voor de meegereisde Vlaamse bedrijven? Wat steekt er achter die bedrieglijke krantenkop Wallonië-Vlaanderen 1-0? Het antwoord is genuanceerder.

Welke concrete acties heeft FIT de afgelopen vijf jaar ontwikkeld om buitenlandse directe investeringen in Vlaanderen vanuit China aan te trekken? Kunt u een schets geven van de directe buitenlandse investeringen uit China in Vlaanderen voor de afgelopen tien jaar? Hoe evalueert u het gevoerde beleid? Acht u bijsturingen noodzakelijk en in welke richting zouden die dan moeten gaan? Het antwoord op de vragen kan hopelijk wat nuance in het debat brengen. Ik kijk er in elk geval met belangstelling naar uit.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Vorige week was er in de plenaire vergadering een vraag over mensenrechten en China, naar aanleiding van het bezoek. Ik wil er vanuit mijn fractie op hameren dat er bij elke gelegenheid in de handelsrelaties wordt gefocust op mensenrechten.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Het is een bezoek dat lang voorbereid was, met vorsten en heel veel andere deelnemers. Dat loopt in de kijker. We zijn geconfronteerd met een grote problematiek. China is een land met heel veel mogelijkheden en tegelijk een land dat op heel veel punten de mensenrechten toch met de voeten treedt. Ik was dit weekend te gast op een viering naar aanleiding van tachtigste verjaardag van de Dalai Lama bij de Tibetaanse gemeenschap in

Antwerpen. Goed, dan komen ook die punten aan bod. Ik had minister Reynders ook een brief geschreven voor het bezoek, om een en ander toch niet uit het oog te verliezen.

Het is mij ook opgevallen dat minister Reynders een opmerking heeft gemaakt over de mate waarin Vlaanderen, bij monde van de minister-president, de thematiek van de mensenrechten mee heeft verdedigd. Hij zei dat het door alle entiteiten zou moeten gebeuren. Minister-president, ik zou uw versie daarover willen horen. We zijn het er wel over eens dat er heel wat zorgen zijn op het vlak van vrije meningsuiting, doodstraf, Falun Gong, Tibet, vakbondsrechten, ecologische punten en gezondheidsrechten. Minister-president, hebt u dat ter sprake kunnen brengen bij uw Chinese gesprekspartners en hoe hebben ze daarop gereageerd?

Een ander punt dat ter sprake is gekomen, zijn de investeringen in Volvo Gent. Daarover hebt u een positieve boodschap gebracht, minister-president. Ik hoop dat het wordt bevestigd in de toekomst. Het klonk allemaal heel positief. Maar is er uiteindelijk meer uit de bus gekomen dan een bevestiging van de bestaande toestand? Is het een voorzichtig status quo dat op een positieve manier de wereld in werd gestuurd? Of is er meer uit de bus gekomen?

Tijdens het bezoek heeft België zijn aanvraag tot toetreding ingediend bij de Asian Infrastructure Investment Bank. Kan Vlaanderen zich achter deze aanvraag scharen? Kan Vlaanderen daar ook een rol in spelen? Wat zouden de voordelen kunnen zijn voor Vlaanderen om toe te treden? Of is dat volgens de statuten of de werking van dit nieuwe investeringsvehikel niet mogelijk?

In het kader van de internationale monetaire krachtsverhoudingen is het niet onbelangrijk om te weten dat Azië zo'n vehikel ontwikkelt. Het heeft economische en geopolitieke gevolgen. Als een land als België een aanvraag heeft ingediend om toe te treden, is dat relevant om daarin een speler te zijn. Vanwege onze historische rol hebben we bij het IMF ook altijd boven ons gewicht kunnen spelen. Het is belangrijk, als er nieuwe ontwikkelingen zijn, dat we niet aan de kant blijven staan.

Ik heb dus drie vragen. De eerste gaat over de mensenrechten en de kritische bedenkingen van de federale minister van Buitenlandse Zaken. Wat is er juist uit de bus gekomen voor Volvo Gent? En hoe kijkt Vlaanderen naar de Asian Infrastructure Investment Bank?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, tijdens een staatsbezoek zijn er geen business-to-businesscontacten. Maar dertig Vlaamse bedrijven in de ruime zin van het woord, ook universiteiten en onderzoeksinstituten, tekenden een contract of een memorandum of understanding (MOU) tijdens het staatsbezoek in China. Enkele 'signing'-aanvragen van Vlaamse bedrijven zijn verschoven naar maandag 29 juni 2015 in Brussel, in aanwezigheid van de Chinese premier Li. Tijdens die ceremonie tekenden Imec met SMIC, C-trade met Industrial and Commercial Bank of China (ICBC), Port of Antwerp met China Development Bank en VUB met Hanban een contract of een MOU.

De concrete resultaten van deze ontmoetingen en onderhandelingen zullen pas de volgende maanden en jaren zichtbaar worden. Er waren nogal wat MOU's. Er waren er ook die de bestaande banden hebben versterkt.

We hebben onze Vlaamse hightech onder de aandacht gebracht van geïnteresseerde bedrijven en highlevel seminars georganiseerd. Ik heb een algemeen beeld gegeven van de cleantech, food safety, e-commerce en smart cities. Daarna kregen een aantal Vlaamse bedrijven de kans om zichzelf te presenteren.

Tijdens het life sciences en urbanisation seminarie is eerst de betrokken sector toegelicht, waarna individuele Vlaamse bedrijven zichzelf in de kijker konden plaatsen.

Tijdens het bezoek aan Geely, collega's, hadden Volvo Gent, Universiteit Gent en Port of Ghent de gelegenheid om na het officiële gedeelte even samen met mij op informele wijze met de topman Li Shufu te spreken. Wat ik daarover publiek heb gezegd, heeft hij ook gezegd. Het is blijkbaar van heel groot belang. De CEO van de haven van Gent was bijzonder dankbaar voor dat gesprek en de bevestiging door de topman van Geely. Hij heeft dus het bestaande engagement bevestigd.

U weet dat er voor die auto plants telkens voor zeven of acht jaar platformen worden ontwikkeld. U weet dat er in Gent een omslag komt. De huidige cash cow XC60 verdwijnt daar en wordt vervangen door een platform waarop uitsluitend V40 wordt gebouwd, maar die zal een nieuwe ontwikkeling kennen met ook een SUV. Dat is de 'kleinere' stadswagen, maar alles is relatief. Tot mijn grote verrassing toonden ze, toen ik Volvo Gent bezocht, een prachtige Volvo Amazon, waar velen onder ons nog altijd verliefd op zijn. De huidige V40, het kleinste Volvo-model, is groter dan de Amazon van de jaren 60. Dat was toen het topmodel. Alles evolueert razendsnel. Die moderne wagen kan een goede zaak zijn in de stedelijke context. Uiteraard zal er een zekere transitieperiode zijn.

Mensen die China duizend keer beter kennen dan ik bevestigen het belang van herhaalde contacten en vertrouwensrelaties. Als zij uitspraken doen in een gesprek met derden, zou dat een bijzondere waarde hebben. Ik rapporteer daar gewoon over. De direct betrokken mensen van Volvo Gent en de haven van Gent vonden dat een zeer belangrijke bevestiging van een bestaand engagement.

Welke concrete acties heeft FIT de voorbije vijf jaar ontwikkeld? China is voor FIT een topfocusland voor het aantrekken van investeringen. Die prioriteit vertaalt zich voornamelijk door in te zetten op bepaalde krachtlijnen, waaronder een ruim actieprogramma met diverse activiteiten. Die omvatten zowel vier beursbezoeken als beursstanden per jaar, een permissie per jaar, netwerkevents, het ontvangen van een 25-tal delegaties per jaar, het organiseren, 2 tot 5 keer per jaar, van investeringsseminaries, met 50 tot 100 deelnemers, als conferenties.

De belangrijkste en meest doelgerichte acties zijn trimestriële road shows, waarbij een team van experts een hele week langsgaat bij een vijftiental Chinese bedrijven die Europa als doelmarkt ambiëren. Daaraan gaat altijd een lange voorbereiding vooraf. De aanpak past volkomen in onze strategie Industrie 4.0, waarbij onder meer op basis van GAP-analyses targetbedrijven in kaart worden gebracht die een toegevoegde waarde kunnen hebben voor ons economisch weefsel. Sterke clusters in Vlaanderen, zoals chemie en life sciences, worden zelf ingeschakeld om het aanbod van targetbedrijven mee te detecteren.

Na die fase worden specifieke en concrete business cases uitgewerkt voor de in kaart gebrachte targetbedrijven. Een dergelijke analyse werd bijvoorbeeld uitgevoerd voor de chemische industrie.

Tijdens grote internationale evenementen, zoals de Olympische Spelen, worden doelgerichte China days georganiseerd, waarin het Vlaams investeringsklimaat wordt toegelicht. De sterke aanwezigheid in China van Flanders Investment & Trade wordt nog versterkt met een team van specialisten inzake investeringsmaterie. De teams zowel in China als in Brussel beschikken over medewerkers die de taal van de potentiële investeerder machtig zijn.

Een andere krachtlijn vormt de ontwikkeling van doelgerichte instrumenten in het Chinees, gericht op een publiek van investeerders. Dat gaat van vier Chinese investeringsgidsen, met telkens een andere focus, tot een Chinese website.

Ik geef enkele concrete cijfers voor de periode 2005-2014: 67 investeringsprojecten, 1082 rechtstreeks gecreëerde jobs en een geïnvesteerd bedrag van 158.012.000 euro.

Hoe evalueren we het beleid van FIT? De voorbije jaren stellen we een gestage groei vast van investeringsprojecten vanuit China. De twee sterkste investeringsactiviteiten blijven enerzijds logistiek en anderzijds sales and marketing. Tijdens de voorbije vijf jaar nam China de vijfde positie in van het aantal investeringsprojecten in Vlaanderen, na de Verenigde Staten, Nederland, Frankrijk en Duitsland, en voor Japan. In de voorbije vijf jaar werden 52 Chinese investeringen gedetecteerd. Dat cijfer staat tegenover de daarnet vermelde 67 investeringsprojecten in de voorbije tien jaar. De voorbije vijf jaar is er dus een sterke toename vast te stellen in investeringen, fusies en overnames. China is daarmee koploper inzake investeringen uit Azië. Japan volgt met 48 investeringsprojecten. Ook Indië staat in de top 10, met 37 investeringsprojecten.

Vlaanderen is heel veelzijdig. Dat spelen we uit en daarvoor proberen we de gepaste investeringen aan te trekken. De projecten hebben betrekking op logistiek, distributiecentra van zonnepanelen, elektronica, LED-technologie, havenactiviteiten in Antwerpen en Zeebrugge, maar ook op nieuwe technologieën, waaronder R&D, overname Volvo door Geely, intrede van het eerste Chinees bedrijf in het Vlaams landschap van de auto-industrie.

Een andere stimulerende tendens is de intrede van ondersteunende diensten, zoals de grote Chinese banken, waaronder Bank of China en de Industrial and Commercial Bank of China via filialen in Brussel.

De wijze waarop buitenlandse investeerders worden begeleid en ondersteund bij hun projecten, draagt zeker sterk bij tot de tevredenheidsgraad. Chinese bedrijven in het bijzonder hebben behoefte aan een sterke begeleiding, vanwege hun toch wel beperkte ervaring met internationalisatie en kennis van de Europese markt. Bijgevolg vormt begeleiding door FIT met de welcome teams een belangrijk element.

De nieuwe strategie van FIT wordt gekenmerkt door een sterke doorgedreven focus, activiteit, steeds voortgaande kennisverdieping met betrekking tot de sectoren en clusters, Smart Specialisation. Naast de meer klassieke troeven, zoals de uitstekende ligging, hooggeschoolde, bekwame arbeidskrachten en taal-kennis is het voor een kenniseconomie ook cruciaal om inhoudelijk een sterk verhaal te kunnen brengen op het vlak van aanwezige technologie, expertise, kennisinstellingen, universiteiten, enzovoort. De oprichting van onze gespecialiseerde welcome teams is hier heel belangrijk bij.

De vragen over de mensenrechtenproblematiek heb ik beantwoord middels de actuele vraag.

België is onlangs toegetreden tot de Asian Infrastructure Investment Bank. België behoort niet tot de oprichters, maar heeft zich later aangesloten, nadat al heel wat Europese landen lid waren geworden. In zover mijn informatie reikt, kan Vlaanderen als deelstaat niet toetreden, omdat alleen staten toegelaten zijn. Ik zal dit echter nogmaals laten onderzoeken.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Ik dank de minister-president voor zijn antwoord. Ik achtte een evaluatie van de missie in de commissie aangewezen, omdat na de actuele vraag anders het gevoel blijft bestaan dat we de Chinese kaas van tussen ons brood hebben laten halen.

Als ik het overzicht hoor van wat er uiteindelijk allemaal getekend is, in de steigers staat of bevestigd wordt, wordt dat toch allemaal wat genuanceerd. Gelijk wie een missie leidt, minister-president, het zijn altijd bedrijven die de contracten afsluiten. Een missie is dikwijls een gelegenheid om een contract te formaliseren, maar men mag niet denken dat mensen ineens contracten gaan tekenen omdat daar iemand van het vliegtuig stapt. Het is meer een aanleiding. Zo was die missie ook een aanleiding om eens een vraag te stellen en een update te krijgen.

Ik noteer vooral dat FIT op heel veel terreinen actief is en op zoek is naar de sectoren waar er voor de Vlaamse bedrijven nog mogelijkheden zijn, en dat we zeer doelgericht werken. Het is altijd leuk als je een gigantisch project kunt aankondigen, maar er zijn altijd risico's aan verbonden. Op het einde van de rit heb je misschien beter verschillende kleine projecten in bepaalde sectoren, die dan telkens wat klein rendement opleveren, maar wel heel concreet rendement, dan een groter project, dat dan meer risicovol is.

De begeleiding van de Chinese investeerders hier, wat toch een nieuwe aanpak is, werpt duidelijk zijn vruchten af. We staan toch wat in competitie met Wallonië, Nederland, Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk. Ik ga ervan uit dat we telkens ook goed kijken hoe men het daar aanpakt en of we daar niets van kunnen leren, in het achterhoofd houdend dat elke regio en elk land zijn eigen sterktes heeft en dat je telkens op je eigen troeven moet inzetten. Wallonië heeft bijvoorbeeld nog veel meer vrije ruimte en gebieden die men kan aanbieden. Wij hebben die nu eenmaal niet. Tenzij je grote delen van de Noordzee gaat droogleggen en annexeren, wat niet onmiddellijk het plan is, hebben we die ruimte niet meer. Vlaanderen is volgebouwd.

En dus moet je op andere terreinen inzetten. Ik noteer ook dat dat effectief gebeurt. Bedankt voor uw antwoord.

De heer Rik Daems (Open Vld): Ik denk dat het interessant zou zijn, minister-president, om daar eens met iemand van FIT over samen te zitten, en niet alleen over China. Toevallig heb ik wat bijkomende informatie, die ik in zo'n vergadering, als deelnemer aan de missie, kan delen met de collega's.

Het zou niet oninteressant zijn om dat toch eens wat grondiger aan te pakken. Collega Van Overmeire heeft overschot van gelijk dat je op de wereldmarkt in competitie bent. Het beeld van competitie met Wallonië stemt echter niet altijd overeen met de werkelijkheid, omdat je vaak ziet dat de Waalse collega's in een aantal omstandigheden voor de Vlamingen werken en omgekeerd. Dat is wel heel gek, maar het functioneert wel. In China is er zo'n voorbeeld waar dat echt goed functioneert.

Er zijn een aantal behoorlijke contracten getekend met Vlaanderen. Ik ken er persoonlijk een aantal van, maar dat is onder NDA (non-disclosure agreement), zoals dat heet. Ik kan daar dus moeilijk iets over zeggen, maar ik wil wel eens vragen of die informatie op de een of andere manier gedeeld kan worden in zo'n specifieke vergadering. Het is interessant om te weten dat er echt wel heel wat belangrijke zaken gebeurd zijn, en niet alleen naar aanleiding van dit staatsbezoek. Dat wordt dan vaak aangegrepen om er wat cinema rond te verkopen, maar in een aantal andere gevallen versnelt het het proces wel. En als bijvoorbeeld een topman van een bedrijf als Geely ter gelegenheid van een staatsbezoek van een koning zo'n uitspraak doet, kun je er redelijk zeker van zijn dat hij geweldige problemen zal hebben als hij die niet gestand zou doen. Het hele 'face-gegeven' in deze specifieke markt is heel belangrijk.

Het zou interessant zijn om bijvoorbeeld de 'emerging markets', waarvan we er in principe toch een gaan bezoeken in de nabije toekomst, eens heel specifiek te

gaan bekijken met FIT, zeker het economische luik daarvan. Dat kan echt interessant zijn en bovendien kunnen we ook als commissie hier en daar, hoe bescheiden ook, een bijdrage leveren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de implicaties van de federale resolutie over blogger Raif Badawi op het Vlaams buitenlands beleid – 2736 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Minister-president, de wekelijkse geseling van de Saudische blogger Raif Badawi is een zaak die al geruime tijd wordt aangeklaagd. Hij werd veroordeeld tot tien jaar gevangenis, een monsterlijke geldboete en de gruwelijke en onmenselijke straf van duizend stokslagen. Die stokslagen worden toegediend in een wekelijkse dosis van tien, zodat Raif zijn straf toch zou overleven. Ondertussen wordt die wekelijkse dosis af en toe opgeschort vanwege zijn precaire gezondheidstoestand. De advocaat van Raif Badawi, Waleed Abulhair, kreeg ondertussen ook vijftien jaar gevangenisstraf voor het zogenaamd ondermijnen van het staatsgezag.

Het recht op vrije meningsuiting bestaat eigenlijk niet in Saudi-Arabië. Raif riskeerde voor zijn blogactiviteiten zelfs de zwaarste straf die men kan krijgen, namelijk de doodstraf. Het aantal executies scheerde dit jaar hoge toppen. Eind mei stond de teller al op negentig. Daarmee staat het aantal uitgevoerde doodstraffen, die meestal bestaan uit een publieke onthoofding, op gelijke hoogte met dat van 2014.

Het hoge aantal executies toont aan dat de situatie van Raif Badawi representatief is voor vele bloggers en mensenrechtenactivisten die opkomen tegen het regime. Saudi-Arabië gaat ook buiten de grenzen van de eigen staatssoevereiniteit zijn boekje te buiten. In april ging een coalitie van Arabische landen over tot bombardementen in Jemen. Verschillende mediabronnen rapporteren ondertussen over oorlogsmisdaden. Zo werd een vluchtelingenkamp van de Verenigde Naties gebombardeerd en rapporteerde Human Rights Watch over het gebruik van clusterbommen. Het bombarderen van vluchtelingenkampen is een oorlogsmisdaad volgens het internationaal humanitair recht. Ook het gebruik van clusterbommen wordt over het algemeen als niet-conform met het internationaal humanitair recht beschouwd, zeker wanneer die clusterbommen in de nabijheid van civiele gebouwen worden gebruikt. Het merendeel van de landen beschouwt het gebruik van clusterbommen als illegaal. De Verenigde Staten en Saudi-Arabië hebben de Conventie over Clustermunitie niet ondertekend, België verbood het gebruik ervan nog voor de conventie er was.

Sinds april 2013 is de Saudische overheid bezig met het uitvoeren van een wijziging in de arbeidswetgeving. Die wijziging houdt in dat buitenlandse werknemers die niet over de vereiste documenten beschikken om er legaal te verblijven, massaal worden gearresteerd en vervolgens gedeporteerd. De overheid rapporteerde in april vorig jaar over meer dan 400.000 uitwijzingen. Bij de arrestatie, het verblijf in de gevangenis en de effectieve deportatie worden in groten getale mensenrechten geschonden. Bovendien heeft Saudi-Arabië de Vluchtelingenconventie van 1951 niet ondertekend, waardoor vluchtelingen die in hun land van herkomst aan vervolging blootstaan, zonder pardon worden teruggestuurd. Human Rights Watch roept het land dan ook om snel werk te maken van een wetgeving die bescherming biedt aan de vluchtelingen.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers vond dat het gedrag van Saudi-Arabië niet langer door de beugel kon en riep in een resolutie over de stand van de mensenrechten in Saudi-Arabië en in het bijzonder over de situatie van blogger Raif Badawi de federale overheid op om positie in te nemen. Het voorstel werd unaniem aangenomen. In de resolutie vormt aanbeveling 11 een belangrijk punt voor het Belgische buitenlandse beleid. Ik citeer: "11. de Belgische diplomatieke, militaire, economische, commerciële en energiereleerde betrekkingen met Saoedi-Arabië te onderwerpen aan een grondige reflectie, gelet op de vreselijke praktijken die dit regime erop nahoudt inzake mensenrechten en fundamentele vrijheden op het bijzonder tekenend geval van de heer Raif Badawi, alsook op de rol die sommige Saudische hoogwaardigheidsbekleders spelen in de financiering van het wereldwijde terrorisme."

Buitenlandse handel is uiteraard een bevoegdheid van Vlaanderen. De koerswijziging ten opzichte van Saudi-Arabië op het federale niveau kan implicaties hebben op het Vlaamse buitenlands beleid.

Minister-president, in uw beleidsnota hebt u aangegeven dat mensenrechten een richtinggevend element vormen voor het Vlaams buitenlands beleid. Hebt u kennis genomen van de federale resolutie over de stand van de mensenrechten in Saudi-Arabië en in het bijzonder over blogger Raif Badawi? Zo ja, welke implicaties heeft dit voor het Vlaams buitenlands beleid? Hebt u al overleg gehad met het federale niveau hierover, zoals het bij de bespreking van de resolutie werd aangekondigd? Zo neen, wanneer wordt dit gepland? Zult u de militaire, economische en commerciële betrekkingen grondig herbekijken, zoals de resolutie vraagt? Zo ja, wat is het resultaat daarvan? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): In tegenstelling tot Eritrea is Saudi-Arabië een land waarmee we wel heel wat contacten hebben, waarmee we heel wat handelsbetrekkingen hebben en waar op vele manieren een en ander kan worden beïnvloed, denk ik. Het is een gesloten regime, dat zich minder aantrekt van wat het buitenland ervan denkt dan echte democratische regimes. Zolang het een financieel onuitputbare bron van inkomsten heeft, blijft het onafhankelijk van alle kritiek. Maar er is heel wat aan de hand. Ik dank mevrouw Soens voor het feit dat zij het punt op de agenda plaatst. Misschien kunnen wij als individuele parlementsleden een initiatief nemen in de richting van de regering. Heel wat collega's hebben dat al gedaan. We moeten los van de regering bekijken of wij als parlementsleden de ambassade kunnen contacteren om onze bezorgdheid te uiten.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, uiteraard heb ik kennis genomen van het afschuwelijke lot dat de blogger Raif Badawi ondergaat in Saudi-Arabië. Hij is uitgegroeid tot een heel tragisch symbool van alles wat fout loopt inzake mensenrechten in dat land. De resolutie van de Kamer daarover ken ik uiteraard. Deze federale resolutie heeft geen enkele implicatie op het Vlaamse beleid. Ik deel uiteraard de bezorgdheden die daarin worden geuit over de schendingen van mensenrechten en van het internationaal humanitair recht in Saudi-Arabië.

De vraag naar de implicaties op het Vlaams buitenlands beleid heeft direct betrekking op de exportaanvragen van militaire goederen. U weet dat die conform het Wapenhandeldecreef steeds onderhevig zijn aan een grondige geopolitieke analyse, op basis van de acht criteria van het gemeenschappelijk standpunt, waaronder ook de mensenrechten. Ik heb aan het departement gevraagd om de export naar Saudi-Arabië heel grondig en kritisch tegen het licht te houden. Ik kan dus zeggen dat het zeer waarschijnlijk is dat de analyse op basis van de volgende criteria een negatief advies zal opleveren: mensenrechten,

interne spanningen, regionale stabiliteit en afwending. Dat zijn criteria uit het decreet zelf.

Mevrouw Soens, daarnet heb ik met betrekking tot de vraag over Eritrea ook al gezegd dat het federale ministerie van Buitenlandse Zaken de opvolging van de VN-Mensenrechtenraad als zijn uitsluitend prerogatief ziet. Er zou dus een aanpassing moeten gebeuren van de samenwerkingsakkoorden vooraleer wij met Vlaanderen daar onze stem kunnen laten weerklinken.

U vraagt om ook de militaire relaties te herbekijken. Het moge duidelijk zijn dat Vlaanderen geen enkele militaire relatie heeft met Saudi-Arabië. Wij zullen de exportaanvragen van militaire goederen nauwgezet tegen het licht houden.

De rest van de handelsbetrekkingen zijn business-to-business (B2B). Dat zijn betrekkingen van bedrijf tot bedrijf. De betrekkingen op zich van onze bedrijven met de bedrijven daar kunnen leiden tot meer dialoog en openheid. Wij kunnen natuurlijk geen embargo's uitspreken tegen landen waar de mensenrechten worden geschonden. Als we dat doen, stopt onze buitenlandse handel. Ik heb het even gecheckt: het laatste rapport van Amnesty International zegt dat in 160 landen de mensenrechten worden geschonden. De VN telt 193 lidstaten. Je kunt tot 195 komen als je de waarnemers, Vaticaanstad en Palestina, erbij telt. Er blijven dan nog maar 35 lidstaten over waar volgens Amnesty International de mensenrechten niet worden geschonden. Helaas zijn er maar zo weinig. B2B-betrekkingen vallen niet onder enige controle van ons met betrekking tot de handelsrelaties, tenzij het gaat over wapenhandel – maar daarover heb ik u geantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp.a): Minister-president, dank u voor uw antwoord, maar ik ben toch wel teleurgesteld. Uw partij was nochtans in de Kamer heel straf in haar bewoordingen. An Capoen zei daar in de plenaire vergadering dat zij een duidelijk en krachtig signaal van de minister verwacht. Ik vermoed dat zij daarmee niet alleen de minister van Buitenlandse Zaken bedoelt. U zei dat de resolutie geen enkele implicatie heeft op het Vlaams buitenlands beleid. Het gaat natuurlijk niet alleen over strategische goederen. Er zijn uiteraard ook economische betrekkingen met Saudi-Arabië. Als ik mij niet vergis, heeft ook Flanders Investment & Trade (FIT) daar een relatie mee, en uiteraard heeft dat een impact op het Vlaams buitenlands beleid.

Het voorstel dat ik aanhaalde, kwam letterlijk uit de resolutie. Uiteraard heeft Vlaanderen geen militaire betrekkingen met Saudi-Arabië. Ik heb enkel het puntje geciteerd: "diplomatieke, militaire, economische, commerciële en energie-gerelateerde betrekkingen te onderwerpen aan de grondige reflectie". Het militaire mogen we, wat Vlaanderen betreft, uiteraard schrappen. Maar het economische en commerciële zijn uiteraard evenzeer van belang.

Begrijp ik u goed dat u nu, als het over wapenhandel gaat, pleit voor een onholdmaatregel voor Saudi-Arabië? Of is dat een ijdele hoop van mij?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik onthoud vooral de uitspraken van de minister-president dat de wapenexporten naar Saudi-Arabië met heel grote aandacht worden gevolgd en dat daar mogelijk een aantal zaken staan te gebeuren. Het is niet alleen de kwestie van de mensenrechten. Er is ook verwezen naar Jemen. Ook andere landen in de regio zijn helaas redelijk instabiel. Het criterium van stabiliteit in de regio is zeker ook een element.

Minister-president, ik onderschrijf uw stelling dat we niet alleen maar handel kunnen drijven met landen die de mensenrechten respecteren zoals wij dat verwachten. Maar ik blijf erin geloven dat handel ook contacten legt, poorten opent en op de een of andere manier ook het denken mee beïnvloedt. We moeten vasthouden aan de handel, om meer impact te hebben op veranderende samenlevingen en om onze boodschap samen met de goederen en financiële stromen enzovoort te laten binnendringen. Het is altijd dansen op een slappe koord. Minister-president, u zult hier altijd van mijn collega's en van mij vragen blijven krijgen over mensenrechten en internationale handel. Dat is zo voor de volgende vier jaar. Maar ik doe dat altijd in het besef dat handel ook altijd een hefboom is om andere ideeën in een land mee binnen te smokkelen. Die twee zijn verweven, maar het is altijd een heel complexe materie. De wapenhandel met Saudi-Arabië verdient meer dan gewone aandacht.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Ik wil mij hier in persoonlijke naam bij aansluiten. Je kunt inderdaad de handel niet beperken tot de landen waar de mensenrechten niet geschonden worden. Dan blijven er een 130-tal landen over waar elk van de collega's om beurt een vraag over kan stellen.

Mevrouw Soens, ik vind het heel goed dat u het land nog eens ter sprake brengt, want wat collega Kennes zegt, is ook wel waar. Je hebt een vrij groot land, een vrij belangrijk land dat zich voordoeft als een bondgenoot van het Westen, dat financieel onafhankelijk is, dat op een strategische plaats ligt en dat niet vatbaar is voor kritiek. Je zou kunnen zeggen dat de software van de mensen daar wat anders in elkaar zit dan onze software. Men kijkt daar met andere ogen naar de wereld. Het is bijzonder moeilijk om die mensen tot andere inzichten te brengen. Zij beschouwen die mensenrechten niet als een superieur kader waar ze in fine aan moeten voldoen. In essentie verwerpen zij de normen die wij trachten als universeel op te leggen, wat niet wegneemt dat je de zaak moet blijven aankaarten en het debat moet blijven aangaan. Ik denk dat contacten, ook economische, daar juist de mogelijkheid toe bieden. Dat er vanuit Vlaanderen op dat vlak bijzonder weinig kan worden gedaan, daar sluit ik me aan bij wat de minister-president daarnet heeft gezegd.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Soens, het verrast mij dat u er blijkbaar een pleidooi voor houdt dat een federale resolutie het Vlaams beleid kan binden. Ik heb niet meer en niet minder gezegd dan dat een federale resolutie het Vlaamse beleid niet bindt. Ik heb gezegd dat ik volledig die bezorgdheid deel. Maar als straks het Vlaams Parlement een resolutie aanneemt die zegt dat de Federale Regering daardoor gebonden is, dan miskennen we het principe van de democratische legitimiteit. Elke regering legt verantwoording af en draagt verantwoordelijkheid voor het parlement waaraan het verantwoording verschuldigd is. Ik heb gezegd dat ik die bezorgdheid volkomen deel. Dat is heel duidelijk, denk ik.

– De heer Rik Daems treedt als voorzitter op.

U hebt mij wel degelijk gevraagd om de militaire betrekkingen met Saoedi-Arabië grondig te bekijken. Wij hebben geen enkele militaire betrekking met Saoedi-Arabië. Ik heb geen rechtsgrond voor onholdmaatregelen, dat heb ik u al gezegd. Geef me de rechtsgrond. We gaan eens kijken of u een rechtsgrond vindt. Er is geen rechtsgrond voor onholdmaatregelen. Bekijk het decreet. Het decreet laat dit niet toe. Ik heb u gezegd dat ik gevraagd heb aan mijn diensten om dat grondig te bekijken en dat ze me dan laten weten dat de basis van de analyse ernaar uitziet dat er geen wapenexportvergunningen zullen kunnen worden verleend vanwege strijdigheid met vier criteria die ik u gegeven heb.

Tot slot herhaal ik wat ik gezegd heb, en ik ben blij dat collega Kennes en collega Van Overmeire dat ook onderschrijven: het is belangrijk dat handelsrelaties

tussen bedrijven in die landen – er zijn er 160 in de wereld die mensenrechten schenden – blijven bestaan. Dat opent contacten en maakt dialoog mogelijk. Als we morgen zeggen dat we de Vlaamse bedrijven, ik weet niet hoe, gaan verhinderen om nog te exporteren naar een land waar de mensenrechten worden geschonden, dan komen we serieus in de miserie. Het rapport van Amnesty International zegt dat het over 160 op de 193 lidstaten gaat.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Twee dingen nog. U kunt natuurlijk niet op het ene niveau zeggen dat het buitenlands beleid ten opzichte van Saoedi-Arabië aan een grondige reflectie toe is en op een ander niveau iets anders zeggen. Het is twee keer dezelfde partij, tenzij er plots een Vlaamse partij is en een federale partij van de N-VA.

Ik heb niet aan u gevraagd om de militaire betrekkingen met Saoedi-Arabië te bekijken. Ik stel voor dat u het verslag er nog eens op naleest. Mijn letterlijke vraag is: zult u de economische en commerciële betrekkingen met Saoedi-Arabië grondig herbekijken zoals de resolutie vraagt. (*Opmerkingen van minister-president Geert Bourgeois*)

Ik heb het zo genoteerd. Het kan zijn dat ik me vergist heb. Dat was alleszins niet mijn bedoeling.

Minister-president Geert Bourgeois: U hebt het zo geschreven en ingediend. U hebt het ook zo afgelezen, collega.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Dat was niet mijn bedoeling, het ging over het economische en het commerciële uiteraard.

Minister-president Geert Bourgeois: U vraagt mij als minister-president om de militaire betrekkingen met Saoedi-Arabië te herbekijken. U hebt dit schriftelijk ingediend en mondeling voorgelezen. Ik spreek hier namens een regering. Ik zeg dat ik die bezorgdheid, die inhoud van die resolutie, volledig onderschrijf. Maar ik zeg u, in alle rust, dat de Vlaamse Regering niet, en als het van mij afhangt nooit, gebonden zal zijn door een resolutie aangenomen in de Kamer. Ik ben gebonden door resoluties die dit parlement aanneemt. De Federale Regering zal zich ook niet gebonden voelen door resoluties die het Vlaams Parlement goedkeurt.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Over het militaire bied ik mijn excuses aan. Ik heb me inderdaad vergist. Het was uiteraard niet de bedoeling dat u zou antwoorden over de militaire betrekkingen, dat is geen Vlaams beleid.

U bent uiteraard niet gebonden door een federale resolutie, maar ze is wel unaniem goedgekeurd, ook door alle Vlaamse partijen. Binnen uw partij, binnen mijn partij zijn er wel degelijk bepaalde meningen hierover. Het is raar dat u op het ene niveau zegt dat het aan een grondige reflectie moet worden onderworpen en u dat op een ander niveau minder doet.

U zegt dat u geen rechtsgrond hebt voor de onholdmaatregelen. Dat is al toegepast voor andere landen. Ik vraag me af waarom u dat niet voor Saoedi-Arabië kunt doen. Als u zegt dat u vergunningen weigert op basis van de criteria van het Wapenhandeldecreet, dan lijkt me dat een de facto onholdmaatregel.

De voorzitter: De heer van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Nog één zin omdat we een beetje persoonlijk zijn aangesproken. Ik dank mevrouw Soens voor haar bekommernis

over de interne cohesie bij de N-VA. In tegenstelling tot de situatie in sommige andere partijen zit het met onze interne cohesie vrij goed.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de beslissing van de raad van bestuur van FIT aangaande posten in Keulen en Rijsel als gevolg van de sluiting van de federale posten – 2746 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Gezien het gevorderde uur zal ik niet de volledige vraag voorlezen, tenzij iemand daarop zou aandringen. Ik zal even de situatie schetsen. We werden eind vorig jaar geconfronteerd met de aankondiging van de sluiting van een aantal federale diplomatieke posten, wat consequenties zou meebrengen voor het Vlaamse diplomatieke netwerk. Er werd eerst een persbericht van de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken verspreid, met daarin een lijst van 33 federale diplomatieke posten. Daaruit konden we opmaken dat Flanders Investment & Trade (FIT) aanwezig was in 8 van die 33 landen of gekoppeld was aan die posten, waardoor er mogelijk consequenties zouden zijn.

Er kwam wat licht in de duisternis op 19 december, toen het kabinet van federaal minister Reynders een nieuw persbericht verspreidde met daarin een beslissing om een aantal ambassades en consulaten te sluiten. Uiteindelijk waren er drie situaties die voor ons consequenties konden hebben: Casablanca, Rijsel en Keulen.

Wat Casablanca betreft, is er ondertussen een oplossing. Dat blijkt althans uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 20 februari van dit jaar. Blijven natuurlijk nog Keulen en Rijsel, waarvoor een aantal mogelijkheden geopperd werden: een eventuele verhuis van Keulen naar Düsseldorf en een intrek van het FIT-team in Rijsel in de gebouwen van de Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Doornik. Dat waren opties.

U zei dat dit allemaal het best kon passen in het kader van een optimalisatieoefening van het eigen netwerk die door de raad van bestuur van FIT op 31 maart zou beslist worden. Op die vergadering van 31 maart werd uiteindelijk beslist om dat dossier door te schuiven naar de vergadering van 30 juni. Op 30 juni is de raad van bestuur van FIT opnieuw bijeengekomen. Daar werden, neem ik aan, oplossingen naar voren geschoven voor de problemen die ik daarnet heb opgesomd.

Minister-president kunt u even schetsen waaruit die optimalisatieoefening van FIT uiteindelijk bestaat? Welke concrete oplossingen zijn er voor de FIT-posten in Rijsel en Keulen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Van Overmeire, de raad van bestuur van FIT heeft op 30 juni zijn strategie inzake zijn buitenlands netwerk besproken en goedgekeurd. Enerzijds werd de visie en de toegepaste methodologie beschreven en toegelicht. Anderzijds werden de resultaten van de optimalisatieoefening ter goedkeuring voorgelegd.

Voor die oefening zijn verschillende factoren in kaart gebracht. De evidente factoren zijn economische parameters en prognoses, het belang van landen voor

export en voor internationaal ondernemen, het belang van landen als potentieel land van herkomst van investeringen voor Vlaanderen. Daarnaast zijn parameters zoals gemakkelijk of moeilijk zaken doen, toegankelijkheid van de relevante netwerken en van informatie, bepalend voor de bestaffing van de kantoren.

Deze oefening geeft aanleiding tot een aantal wijzigingen in het netwerk. Die zijn niet onbelangrijk. In Europa komt er een nieuw FIT-kantoor in Vilnius voor de Baltische staten. Gezien de sluiting van de federale ambassades in de Baltische staten is het belangrijk dat er een Vlaamse aanwezigheid is in deze regio in Noord-Europa. De regio is economisch dynamisch. Aan de andere kant is er inkrimping van enkele kantoren waar die vervangen worden door een FIT-antenne.

Buiten Europa komen er nieuwe kantoren in de Verenigde Staten, Houston, in Myanmar, in Nigeria of Ghana en in Peru. Hierdoor zal FIT zijn netwerk versterken in de Verenigde Staten, vooral met het oog op buitenlandse investeerders en in enkele gekozen groeimarkten in Azië, Latijns-Amerika en Afrika.

Zo versterken we onze aanwezigheid in West-Afrika in de lijn met de strategie voor Afrika, waar er in Zuid-Afrika, Johannesburg en Noord-Afrika, Marokko FIT-kantoren zijn, met FIT-antennes in Ethiopië en Angola. Er komen nieuwe antennes in Koeweit, in Panama of Costa Rica, in China in Chongqing of Shenzhen en in Canada in Vancouver.

Er komt een sluiting van het kantoor in Tripoli, Libië. Een aantal locaties is nog onderwerp van onderhandeling binnen het intergewestelijk samenwerkingsakkoord met AWEX en Brussels Invest & Export (BIE). Dat kan ertoe leiden dat wij voor ons minder interessante locaties sluiten, zodat er in wederzijds akkoord diensten geleverd worden door hen of omgekeerd. Optimalisatie betekent ook zoeken naar een efficiënte werking met een uitgebalanceerd net van expats/Vlaamse economische vertegenwoordigers enerzijds en posthoofden met lokale contracten anderzijds.

Zo zullen er meer Vlaamse economische vertegenwoordigers worden ingezet buiten Europa, waar het diplomatiek statuut essentieel is om toegang te hebben tot de relevante netwerken. We zoeken naar kostenefficiëntie door slimme samenwerking met AWEX en BIE en ook met privépartners die als antenne voor FIT op factuurbasis werken. In Europa wordt in landen met meerdere kantoren gezocht naar optimalisatie. Het aantal expats wordt hier verminderd en beperkt tot één kantoor per land. Uitzondering is Duitsland, waar zowel in Keulen als in Stuttgart een Vlaams economische vertegenwoordiger als posthoofd zal fungeren.

De post in Keulen blijft dus behouden en zal vanaf 2016 opnieuw onder leiding van een Vlaams economisch vertegenwoordiger staan. Keulen is een belangrijk economisch centrum, maar meer nog een handelscentrum. De meeste internationale beurzen vinden plaats in Keulen, onder meer daarom blijft FIT Keulen als standplaats behouden en niet Düsseldorf. Dat belet niet dat de hele regio bewerkt wordt voor het aantrekken van investeringen. ook vanuit hr-standpunt wordt Keulen behouden zodat het lokale personeel aan boord gehouden kan worden. Over het diplomatieke statuut van de post in Keulen wordt nog onderhandeld met Buitenlandse Zaken en de Duitse protocoldienst. Wat de huisvesting in Keulen betreft, wordt samen met Toerisme Vlaanderen, AWEX, BIE en Visit Brussels naar een nieuwe gemeenschappelijke locatie gezocht. FIT Rijsel blijft behouden. FIT werkt daar met een lokaal contract en dat zal voor de toekomst zo blijven. Ook daar wordt samen met AWEX en BIE naar een nieuwe locatie gezocht. Ik beklemtoon dat de definitieve beslissing van die optimalisatie-oefening die op een aantal punten nog moet worden verfijnd, bij de raad van bestuur ligt.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Ik dank u voor uw interessant antwoord, minister. ik denk dat het heel goed is dat FIT een post krijgt in Vilnius. Er is het economisch belang van de Baltische staten, en het is niet de bedoeling van FIT om aan politiek te doen, maar het feit dat daar een post is, is een belangrijk signaal. We moeten ons in de psychologie van de lokale bevolking durven inleven. Met de toegenomen instabiliteit aan onze oostgrens, denk aan Oekraïne, Krim en Moldova, bestaat de latente vrees daar, terecht of ten onrechte, dat we hen vroeg of laat zouden kunnen loslaten. Die antenne Van FIT is een bijzonder goede zaak, uiteraard zonder aan politiek te doen. Het is een mooi signaal.

Er is meer verschuiving buiten Europa. Dat is zeer aangewezen. Dat brengt met zich mee dat meer dan ooit een goede communicatie nodig is tussen de FOD Buitenlandse Zaken en FIT. In het verleden moesten we bijna letterlijk per perscommuniqué vernemen welke posten er sloten en welke niet. Als we FIT-posten hebben afhankelijk van de Belgische diplomatieke vertegenwoordiging, is het wel fijn dat FOD Buitenlandse Zaken ons betreft bij eventuele sluiting of herlokalisatie.

Het lijkt me heel goed dat er voor Keulen en Rijsel een oplossing is gevonden, in samenwerking met een aantal andere partners, zoals AWEX en Brussels Invest & Export. Het lijkt me geen enkel probleem dat die eenzelfde locatie hebben. Ik heb ook geen enkel probleem als het gaat over samenwerking op plaatsen waar we niet allemaal aanwezig zijn. Dat lijkt me een kwestie van efficiëntie. Uit de antwoorden op de vragen die ik daarover stel, leid ik toch ook af dat dit op heel veel plaatsen eigenlijk vrij goed verloopt. Dat is altijd mensenwerk. Het heeft altijd te maken met mensen, met persoonlijkheden, maar als je het geheel bekijkt, dan denk ik dat we ter zake toch wel op winst staan.

Een laatste mogelijkheid die misschien eens te onderzoeken valt, als we dan toch gemeenschappelijke missies opzetten met Nederland, is of men voor verdere bestemmingen, waar er geen posten zijn van AWEX of Brussels Invest & Export, dan niet tot een of andere vorm van samenwerking met Nederland kan komen. We leven nu eenmaal in een tijdperk waarin, of het nu gaat over een diplomatiek netwerk of over een handelsnetwerk à la FIT, dat altijd kosten met zich meebrengt, waarin je altijd efficiëntieoefeningen moet maken en altijd op zoek moet gaan naar partners. Als Nederland een goede partner is om gemeenschappelijke handelsmissies op te zetten, dan kan het misschien in dat opzicht op een of andere manier toch een partner zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het juridisch advies aan de Vlaamse Regering over de federale economische diplomatie – 2748 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, minister, geachte leden, deze vraag is wat korter qua formulering, maar ik ga ervan uit dat het antwoord complexer is. Voor de nieuwe collega's wil ik toch even de problematiek schetsen. Voor diegenen die niet nieuw zijn, is dat misschien een goede opfrissing.

Sinds het Sint-Michielsakkoord van 1993 komt exportpromotie toe aan de gewesten. Als gevolg van de overheveling van die bevoegdheid werden er geen

federale economische adviseurs meer benoemd. Dat is jarenlang zo geweest. Dat was eigenlijk het honoreren van een heel heldere bevoegdheidsverdeling. In 2013 kwam daar verandering in, met het koninklijk besluit van minister Reynders van 24 januari 2013 houdende het statuut van de adviseurs in economische diplomatie. Dat was eigenlijk een beetje jammer, omdat men daarmee eigenlijk alleen maar bijdroeg tot fricties op het terrein, tot een onduidelijke bevoegdheidsverdeling. Sommige collega's zullen misschien de verhalen en de artikels in de krant hebben gelezen over katten die muizen vangen, maar als alle katten achter hetzelfde muisje gaan, dan vangt men op het einde van het verhaal toch maar één muis, maar zijn alle katten moe. Misschien is het beter om mekaar geen muizen en ook geen vliegen af te vangen. Iedereen blijft het best bij zijn bevoegdheden.

Dat was ook de mening van de vorige minister-president, Kris Peeters, en van zijn Waalse collega. Hij heeft een aantal procedures opgestart, enerzijds voor het Grondwettelijk Hof, anderzijds voor de Raad van State. Op 28 mei 2015 is er een arrest gekomen van het Grondwettelijk Hof, waarin de grondwettelijke basis voor die federale economische diplomaten niet in twijfel wordt getrokken. Het Grondwettelijk Hof stelde dat de betwiste artikelen in samenhang moeten worden gelezen met de samenwerkingsakkoorden van 1994 en 1995. Dat werd afgeschilderd als een nederlaag: Vlaanderen zou bakzeil hebben gehaald in de discussie over de economische diplomatie.

Op 20 juni 2015 berichtte de krant De Tijd over een juridisch advies aan de Vlaamse Regering waaruit zou blijken dat de kritiek van de Vlaamse Regering op de federale economische diplomatie wel terecht is. Ik citeer de krant: "Het arrest moet in tegenstelling tot wat in sommige media werd verkondigd niet zozeer worden beschouwd als een nederlaag voor de Vlaamse regering maar integendeel als een bevestiging van de stelling van de Vlaamse regering dat de federale overheid niet bevoegd is om de uitoefening van economische, culturele, of persoonsgebonden activiteiten binnen de consulaire post te regelen."

Minister-president, ik zou graag wat helderheid hebben in wat ondertussen toch wel een heel ingewikkeld politiek, maar ook juridisch kluwen is. Kunt u de inhoud bevestigen van dat juridisch advies dat in De Tijd werd gepubliceerd? Kunt u dat toelichten? Wat zal de Vlaamse Regering nu concreet ondernemen en hoe zit het met die procedure bij de Raad van State? Hoe ver zitten we eigenlijk met deze hele problematiek? In de procedure hebben we steun gekregen van Wallonië. Hoe kijkt men daar aan tegen de hele procedureslag?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Van Overmeire, het is zo dat mijn voorganger, Kris Peeters, in juli 2014 bij het Grondwettelijk Hof beroep heeft ingesteld tegen een aantal artikelen uit het consulaire wetboek. Op 28 mei 2015 heeft het Grondwettelijk Hof daarover een arrest geveld. Ik heb daarover een juridische analyse gevraagd. Die nuanceert of weerlegt inderdaad bepaalde perscommentaren. Geen enkele bepaling van het consulaire wetboek heeft rechtstreeks betrekking op de bevoegdheden van de gewesten inzake afzet- en uitvoerbeleid of, anders gezegd, de buitenlandse handel, noch op de bevoegdheden van de gemeenschappen. Anderzijds wekten een aantal passages in de parlementaire voorbereiding wél de indruk dat ook andere bevoegdheden, die niet noodzakelijk op het federale niveau thuishoren, werden beoogd. Vanaf het begin was duidelijk dat een door het Grondwettelijk Hof geformuleerd voorbehoud waarbij de ruimere interpretatie ingegeven door de parlementaire voorbereiding als het ware wordt teruggedrongen, als een geslaagde procedure kon worden beschouwd. De juridische analyse bevestigt inderdaad dat het arrest een bevestiging is van de stelling van de Vlaamse Regering dat de federale overheid niet bevoegd is om de uitoefening van economische, culturele of persoonsgebonden activiteiten binnen de consulaire post te regelen.

De vraag tot vernietiging van een aantal artikelen in het consulaire wetboek is verworpen. Het Grondwettelijk Hof is precies van oordeel dat het consulaire wetboek inzake de deelstaatbevoegdheden niet normerend optreedt. Volgens het Grondwettelijk Hof hebben die artikelen slechts betrekking op de wijze waarop de consulaire bevoegdheden worden uitgeoefend. Het Grondwettelijk Hof is van mening dat de wijze waarop ze worden uitgeoefend, conform is met artikel 167 van de Grondwet, dat de federale overheid bevoegd maakt om de leiding van de buitenlandse betrekkingen te nemen, en met artikel 107 van de Grondwet, dat de federale overheid bevoegd maakt om de ambtenaren bij de buitenlandse betrekkingen te benoemen.

Om die reden is het Grondwettelijk Hof van mening dat binnen de federale bevoegdheid wordt gebleven om de "consulaire vertegenwoordiging te regelen" en dat de artikelen niet raken aan de inhoudelijke uitoefening van de bevoegdheid waarop deze vertegenwoordiging betrekking kan hebben.

In haar memorie van toelichting heeft de federale overheid uitdrukkelijk gesteld dat de federale consulaire werkzaamheden niet tot de federale bevoegdheden beperkt zijn en bijgevolg ook op de deelstaatbevoegdheden kunnen slaan. Het Grondwettelijk Hof heeft die federale lezing niet gevolgd.

Ik citeer even de analyse van onze advocaat: "Het Hof had twee mogelijkheden. Een restrictieve interpretatie geven aan het consulaire wetboek en dus vaststellen dat de tekst van het wetboek nergens uitdrukkelijk afbreuk doet aan de bevoegdheden van de deelstaten en geacht kan worden conform te zijn met de bevoegdheidsverdelende normen. Een dergelijke interpretatie zou impliceren dat de tekst van de Grondwet zou voorgaan op de bedoelingen van de federale wetgever. Een extensieve interpretatie geven die steun vindt in de parlementaire voorbereidingen van het wetboek, met name in de memorie van toelichting, maar die extensieve interpretatie staat op gespannen voet met de bevoegdheidsverdelende regels."

De memorie van toelichting gaat, met andere woorden, verder met betrekking tot de beoordeling van de bevoegdheden van de federale overheid. Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest voor de eerste optie gekozen. Dat was de optie die onze advocaat had verwacht. Het Grondwettelijk Hof heeft ons verzoek, in zoverre het erop gericht was de vernietiging te verkrijgen, onder voorbehoud verworpen. De betrokken bepalingen in het consulaire wetboek worden immers zo geïnterpreteerd dat ze geen betrekking hebben op de deelstaatbevoegdheden.

Als ik de analyse van onze raadsman lees, blijkt dat dit is wat hij bij het instellen van het beroep eigenlijk had verwacht: "Het arrest moet dan ook, in tegenstelling tot wat in sommige media werd verkondigd, niet zozeer worden beschouwd als een nederlaag voor de Vlaamse Regering, maar integendeel als een bevestiging van de stelling van de Vlaamse Regering dat de federale overheid niet bevoegd is om de uitoefening van de economische, culturele of persoonsgebonden activiteiten binnen de consulaire post te regelen."

Zoals ik al eerder heb vermeld, had het Grondwettelijk Hof ook anders kunnen oordelen. Het Grondwettelijk Hof had, zoals de Federale Regering had gevraagd, kunnen oordelen dat de consulaire werkzaamheden enkel door het posthoofd mogen worden uitgeoefend. Die activiteiten kunnen dan noodzakelijk ook betrekking hebben op de deelstaatbevoegdheden. Dat heeft het Grondwettelijk Hof uitdrukkelijk niet gedaan. Het Grondwettelijk Hof leest de bepalingen van het consulaire wetboek enkel als een bevestiging van de bestaande status quo inzake de uitoefening van het buitenlands beleid in het federale België.

Onze raadsman voegt hieraan toe dat "de analyse niet het resultaat zal zijn van een eerste en snelle lezing van het arrest. Het Grondwettelijk Hof zegt, anders dan het gewoonlijk doet, niet uitdrukkelijk dat de bestreden bepalingen van het

consulair wetboek grondwettig zijn onder voorbehoud van interpretatie. Allicht is dat ook de reden waarom sommige media zich lieten verleiden tot straffen uitspraken.”

Ik wil hieraan toevoegen dat onze raadsman op dat vlak niet alleen staat. Ik ben een jurist en soms lees ik nog iets juridisch. In de Juristenkrant van 24 juni 2015 hebben professor Popelier en mevrouw De Jaegere over het arrest van het Grondwettelijk Hof het volgende geschreven: “Het Hof erkende dat de gemeenschappen en de gewesten in die materies bevoegd zijn en daarin ook op internationaal vlak kunnen optreden. Het wees er echter ook op dat de Grondwet aan de koning de leiding van de buitenlandse betrekkingen geeft om de eenheid en de coherentie van het buitenlands beleid te bewaken. De autonomie van de gemeenschappen en de gewesten moet daarom afgewogen worden tegen de zorg om een coherent buitenlands beleid. Het Hof besloot dat dit akkoord, dat gaat over de samenwerkingsakkoorden die gesloten zijn, het evenwicht bewaakt en dat de wet daaraan geen afbreuk doet. De Vlaamse Regering las verkeerdelijk in de wettelijke bepalingen dat de Federale Regering normerend zou kunnen optreden op de exclusieve materies van gemeenschappen en gewesten. Het Hof knabbelde helemaal niet aan de Vlaamse bevoegdheden, maar bevestigde ze juist.” Onze raadsman had op voorhand echter gezegd dat de bepalingen op zich allicht niet zouden worden vernietigd. Dit lijkt me in elk geval de juiste lezing van het arrest.

Daarnet is me gevraagd wat de Vlaamse Regering nu zal doen. Het Grondwettelijk Hof heeft bevestigd dat de Federale Regering op basis van de bestaande bevoegdheidsverdeling haar bevoegdheden niet te buiten gaat. De lezing in de memorie van toelichting gaat wel verder, maar wordt niet aanvaard. Om die reden zijn er geen onmiddellijke implicaties voor het buitenlands beleid.

De procedure bij de Raad van State behelst een verzoek tot nietigverklaring van een koninklijk besluit van 20 maart 2013 betreffende de benoeming van adviseurs in de economische diplomatie. We moeten wachten op de pleitzitting bij de Raad van State, die vermoedelijk in het najaar van 2015 zal plaatsvinden.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, bedankt voor de toelichting. Ik ben erin geslaagd uw gedachtegang te volgen, al bevinden we ons op het terrein van de communautaire spitstechnologie. Ik maak me geen enkele illusie dat in dit soort discussies 99,99 procent van de bevolking al lang heeft afgehaakt, maar dat is natuurlijk niet het punt. Als je dat hanteert als principe kun je de hele bevoegdheidsverdeling parkeren, en doet iedereen maar wat. Het is dus goed dat die procedure is ingesteld. Laten we nu kijken wat het oordeel van de Raad van State zal zijn. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Verstreken aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de rondetafel van FARO en het projectsecretariaat '100 jaar Grote Oorlog' over de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog – 2707 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken (CD&V): Op 21 mei 2015 organiseerden het projectsecretariaat '100 jaar Grote Oorlog' en het Vlaams steunpunt voor

cultureel erfgoed (FARO) een informele rondetafelconferentie over de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog. Zo'n twintig erfgoedwerkers en onderzoekers evalueerden het voorbije herdenkingsjaar in Vlaanderen en verzamelden insteken met het oog op de herdenking van 100 jaar Wapenstilstand.

Wat de erfgoedsector betreft, stelden de aanwezigen van de rondetafelconferentie vast dat er een zeer groot aanbod was aan tentoonstellingen, lezingen, evenementen, fiets- en wandelroutes met een grote publieke belangstelling. Toch is voor een aantal zaken het verzadigingspunt al bereikt. Daarnaast vonden ze het jammer dat subsidies van lokale, provinciale of Vlaamse overheden vooral werden toegekend aan publieksgerichte projecten en infrastructuur-werken, en minder naar digitaliserings- of archiveringsprojecten.

De deelnemers van de rondetafelconferentie waren van oordeel dat academisch onderzoek naar de Eerste Wereldoorlog vooral moet worden gefinancierd door de federale of de Waalse overheid, en dat de Vlaamse overheid onvoldoende inspanningen heeft geleverd om wetenschappelijk en historisch onderzoek rond de Eerste Wereldoorlog te bevorderen.

Wat het onderwijs betreft, zijn de deelnemers van de rondetafelconferentie van mening dat het helemaal niet duidelijk is hoe de Eerste Wereldoorlog in de klas werd aangekaart en dat hier veel kansen onbenut bleven. Naast de evaluatie blikten de deelnemers al vooruit naar de herdenking van 100 jaar Wapenstilstand, dat breder moet gaan dan het 'nooit meer oorlog'-verhaal. Volgens de deelnemers nodigt de thematiek uit om verder na te denken over het sociaal beleid van de jaren 20 en de politieke en sociaal-economische geschiedenis van België in de 20e eeuw.

Maar hiervoor is het belangrijk dat de verschillende actoren meer samenwerken. De erfgoed-, onderwijs- en onderzoekswereld kunnen meer voor elkaar betekenen dan het voorbije jaar het geval is geweest. De deelnemers aan de rondetafelconferentie suggereerden dat FARO en het projectsecretariaat een vast overlegplatform oprichten voor geïnteresseerden uit de verschillende sectoren.

Minister, wat is uw visie op de bedenkingen en voorstellen van de deelnemers van de rondetafelconferentie? Hoe zal bij de verdere herdenking van de Eerste Wereldoorlog rekening worden gehouden met de projecten en bedenkingen van de rondetafelconferentie? Op welke manier zullen de projecten en het beleid worden bijgestuurd, indien nodig? Bent u het voorstel van een overlegplatform genegen? Indien ja, hoe zal dit worden uitgewerkt?

Van verschillende kleinere sociaal-culturele organisaties die niet professioneel maar wel semiprofessioneel bezig zijn en die mooie projecten hebben – ik heb het over lokale erfgoedverenigingen die mooie zaken doen, lokale organisaties die wandeltochten organiseren – kreeg ik meer dan dertig reacties, maar ze zeggen dat ze niet in aanmerking komen. Ze dienen aanvragen voor subsidies in. Waarom gaat het allemaal naar dezelfde spelers? Met een kleine subsidie zouden ze nochtans al serieus geholpen zijn. Waarom was het niet mogelijk? Kan het in de komende jaren nog worden aangepast of bijgestuurd?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed organiseerde dit overleg. De rondetafelconferentie is slechts bijgewoond door vijftien deelnemers uit heel Vlaanderen en het waren bijna allemaal mensen uit de cultureel-erfgoedsector. Ik zal de deskundigheid van die mensen niet in twijfel trekken, maar om te komen tot een representatief geheel... Stel u voor dat we met professor Luc De Vos en zijn assistenten gaan spreken, alleen al over de historische publicaties die er in Vlaanderen zijn gebeurd, dan zou je een enorm

overzicht krijgen. Ik verwijs naar het werk dat De Vos samen met Bostyn en een derde auteur, wiens naam me ontsnapt, heeft gepubliceerd, dat wordt een van de standaardwerken over het Belgische verhaal in de Eerste Wereldoorlog. Alleen al aan de laatste publicaties heb ik een hele rij boeken om, als ik ooit de pensioenleeftijd bereik, een paar jaar in te lezen. Er is enorm veel gepubliceerd.

Ik weet niet of het echt wel op basis van die ene rondetafelconferentie met maar vijftien mensen, en dan nog uit één sector, mag worden geconcludeerd. Het is goed dat ze een aantal thema's onder de aandacht brengen, en aandacht vragen voor bepaalde zaken. Heeft dat nu voor de gewone mens bijgedragen tot een beter inzicht in de Eerste Wereldoorlog? Die vraag krijg je herhaaldelijk. Iemand als De Vos – ik heb het hem zien zeggen op tv naar aanleiding van Waterloo – is er bijzonder van overtuigd dat op die manier de 'gewone mens' kennis maakt met geschiedenis en daar inzicht in krijgt. In het onthaalcentrum in Nieuwpoort krijg je bijvoorbeeld een zeer, zeer goed educatief beeld over het verloop van de onderwaterzetting, over wat zich heeft afgespeeld op en achter die frontlijn.

Uit ervaring kan ik zeggen dat de gewone mens veel minder gemakkelijk toe te leiden is tot die dikke standaardwerken. Wanneer mensen goed uitgewerkte tentoonstellingen of onthaalcentra bezoeken, gaan zij naar huis met een beter inzicht. Ik heb professor De Vos herhaalde keren horen beklemtonen dat zij daar kennis en inzicht verwerven. Dat is een prof die wel publiceert en die strikt de hand houdt aan de wetenschappelijkheid van tentoonstellingen. Over het minste detail in een tentoonstelling dat historisch niet klopt, maakt hij opmerkingen.

U kunt ervan overtuigd zijn dat die werking goed is. U kent de bezoekerscijfers, die zijn indrukwekkend. Ik denk dan ook dat heel wat mensen daar kennis en inzicht bij verworven hebben.

Wat onderzoek en erfgoed betreft, mag ik in alle bescheidenheid zeggen dat Vlaanderen een voorloper is. Het kenniscentrum van het In Flanders Field Museum wordt bevestigd vanuit de hele wereld en werkt nauw samen met andere internationale centra. Dat geldt evenzeer voor het museum in Zonnebeke en voor het Vredescentrum.

Onroerend Erfgoed beschikt over een heel uitgebreide databank. Die kan worden geraadpleegd via <https://inventaris.onroenderfgoed.be/woj>. De herdenking was in de vorige regeerperiode en ook nu een prioriteit voor het agentschap. De aangehouden inspanningen hebben kwaliteitsvolle belangrijke resultaten opgeleverd met betrekking tot inventarisatie, bescherming en beheer.

In Onderwijs zijn kansen onbenut gebleven volgens de rondetafel. Wij hebben altijd horizontaal gewerkt. Wij hebben ook gevraagd dat Onderwijs daar aandacht aan zou besteden. Het is ook niet zo dat de minister van Onderwijs kan zeggen dat er in elke klas een bepaald initiatief moet worden genomen. Dat is heel vaak aangeklaagd. Ik stel vast dat een stijgend aantal kinderen en schoolgaande jeugd naar al die sites gaat waar zij sterk worden geconfronteerd met die oorlogsrealiteit. Zij stellen vragen en keren terug met heel veel bijkomende achtergrond en informatie.

Ik kan niet onmiddellijk zeggen wat er concreet is gebeurd op het vlak van vredeseducatie. U kunt wel aan minister Crevits vragen wat er tijdens haar ministerschap gebeurt. De herdenkingsperiode is nog altijd niet voorbij, er kan nog altijd aandacht aan geschonken worden.

Men vraagt om een overlegplatform op te richten door FARO – de bevoegdheid van minister Gatz – met het projectsecretariaat. Er is al sinds 2009 geïnvesteerd in die overlegstructuur op Vlaams niveau. Het regeerakkoord bevestigt ook de rol van dat projectsecretariaat. Specifiek voor de Westhoek is er de beleidsstuurgroep

Wereldoorlog I waarin alle sectoren vertegenwoordigd zijn, ook de kabinetten van de Vlaamse ministers. Persoonlijk denk ik dat een nieuw overlegplatform niet aangewezen is maar als FARO of de cultureel-erfgoedsector vindt dat er nieuwe initiatieven kunnen worden genomen, zijn zij welkom met hun voorstellen op het projectsecretariaat. Daar kan dan worden gekeken of er nieuwe horizontale initiatieven kunnen worden genomen en verbanden kunnen worden gelegd.

Het Vlaams projectsecretariaat '100 jaar Grote Oorlog' zal de opmerkingen en voorstellen van die rondetafel ter bespreking voorleggen op de eerstkomende vergadering van de centrale projectgroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende beleidsdomein van de Vlaamse overheid.

Ik ben voorstander van een overleg en zo nodig ook van bijkomende initiatieven. Ze zullen die daar bekijken. Als het resultaat is dat men daarop ingaat, is dat zeer goed. Ik ben er wel geen voorstander van om nog eens een nieuwe structuur in het leven te roepen. We zetten met die regering precies in op vereenvoudiging. We hebben een projectsecretariaat, en dat gaat die voorstellen al op de eerste vergadering behandelen.

Wat uw bijkomende vraag betreft, had ik kleinere initiatieven. U weet dat Vlaanderen rechtstreeks alleen de grotere initiatieven heeft ondersteund. We hebben zelfs die van de provincie GoneWest zeer substantieel ondersteund. Ik heb heel veel respect voor de kleinere, lokale initiatieven, want die zijn soms zeer goed en brengen soms enorm veel naar boven over die periodes: persoonlijke verhalen, achtergrond, zaken die dreigden verloren of vergeten te geraken. Maar wij hebben van meet af aan ingezet op die dingen die internationaal belangrijk kunnen zijn. De provincies hebben waar nodig de lokale initiatieven ondersteund.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord.

[Wegens technische problemen met het geluidsopnamesysteem kunnen we de repliek van de heer Johan Verstreken niet weergeven.]

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil graag de positivo zijn. Algemeen kunnen we spreken van een heel goede aanpak. Alles is adequaat gebeurd en werd goed op elkaar afgestemd. Mijn perceptie van de tentoonstellingen en evenementen van GoneWest is heel positief. Ik was zijdelings betrokken bij een aantal evenementen, mijn perceptie is heel positief. Ik wil er mijn waardering voor uitspreken, ik meen dit uit de grond van mijn hart.

Eén opmerking zou ik kunnen maken. Die vormt misschien ook de basis van de kritische reactie van de rondetafel van FARO. Misschien had het op een aantal andere domeinen in de samenleving beter kunnen doorsijpelen. Vanuit de erfgoedsector is er heel veel gebeurd, vanuit de provincie en regionaal. Zeker in West-Vlaanderen zijn er al heel veel mooie dingen gedaan. De duurzaamheid is helemaal ingekaderd in de beschermingsprocedure van het Werelderfgoed en werd zo op een goede manier verankerd. In het verenigingsleven en in het onderwijs – niet uw bevoegdheid – mocht er misschien wat meer aandacht voor de thematiek zijn op een meer systematische manier en vanuit een vredes-educatieve benadering, ook voor de gewone bezoekers.

Finaal is mijn beoordeling heel positief. Dat wil ik ook gezegd hebben. De Vlaamse overheid is er op een heel goede manier mee omgegaan. Was de brug tussen onroerend en cultureel erfgoed in het verleden iets breder geweest, dan waren er meer doorsijpeleffecten in andere sectoren geweest.

Maar goed, het lijkt me ook niet zo heel erg. Ik kom vaak over de vloer in culturele huizen en daar zegt men de laatste tijd vaak al lachend: "Wanneer zal die oorlog nu eindelijk eens gedaan zijn?" (*Gelach*)

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Verstreken, nog even iets over de rondetafel, waar werd gezegd dat er meer wetenschappelijk onderzoek zou zijn geïnitieerd door de federale overheid en door de Franstaligen. Ik weet dat niet. Wellicht is dit nattevingerwerk. Het zou mooi zijn om eens na te gaan welke publicaties er geweest zijn. Wij hebben daarvoor een fonds voor wetenschappelijk onderzoek. Ik meen dat daar studies gemaakt zullen zijn.

Een aantal mensen hebben totaal ten onrechte beweerd dat de Vlaamse Regering het historisch, wetenschappelijk en geschiedkundig onderzoek naar haar hand wou zetten. (*Opmerkingen van de heer Bart Caron*)

Ja, mijnheer Caron, u noemt haar: Sophie de Schaepdrijver.

We hebben ons daar altijd van afgehouden. Stel dat wij hadden gezegd: "Maak eens een wetenschappelijke studie of een historisch werk over een bepaald thema." Dan zouden we onmiddellijk het verwijt hebben gekregen dat we zaken wilden sturen. We hebben dat nooit gedaan.

In de wetenschappelijke comités in het In Flanders Fields Museum en in Brugge, waar Sophie de Schaepdrijver bij betrokken is, op een manier die we allemaal kennen, heeft de Vlaamse overheid zich op geen enkele manier gemengd. We hebben niet gezegd aan Piet Chielens dat hij een wetenschappelijk comité moest hebben en we hebben niet gezegd welk hij moest hebben. Dat zijn hun beslissingen. Stel dat de overheid zou opleggen om een wetenschappelijke studie te maken over – ik zeg maar iets – de Frontbeweging. Dan zouden we direct de kritiek hebben gekregen dat we de zaken sturen. Laat dat gebeuren door wetenschappers die het onafhankelijk doen. Dat is trouwens ook gebeurd.

Het kan zijn dat het juist is dat er meer federale publicaties zijn, maar ja, wat is een federale publicatie? Het kan ook zijn dat er meer Franstalige zijn. Ik weet het niet, maar naar mijn aanvoelen is het net omgekeerd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik heb goede contacten op federaal niveau in de omgeving van het Legermuseum en zo. Daar klaagt men steen en been dat er geen ruimte werd gecreëerd in de instelling zelf en in de omgeving, om op een degelijke manier met de Eerste Wereldoorlog om te gaan. Er is een grote tentoonstelling geweest, maar 'that's it'. Men moet niet doen alsof men daar enorm veel doet.

Ik ben ook wel te vinden voor de diversiteit. Ik denk aan Sophie de Schaepdrijver of mensen als Misjoe Verleyen, die over de vluchtelingen hebben gepubliceerd, of aan de romanciers Stefan Hertmans en Stefan Brijs en aan zovelen meer.

Zij hebben een diversiteit van invalshoeken belicht. Dat heeft geleid tot een grote kwaliteit. Ik vind de inhoudelijke terughoudendheid van de Vlaamse overheid in dezen zeer terecht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de verplichte archeologienota – 2754 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Op 17 oktober 2013 werd het nieuwe Onroerenderfgoeddecreet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De grootste bepaling of heel wat bepalingen eruit zijn op 1 januari 2015 in werking getreden. Het decreet heeft in elk geval de verdienste dat het sowieso heeft gezorgd voor een grotere eenheid in alles wat erfgoed aanbelangt. Wat dat betreft, wil ik dus zeker ook positief zijn. Maar er zijn ook pijnpunten, die ik, ook als burgemeester van een lokaal bestuur, hier naar voren wil brengen.

Kandidaat-bouwers moeten nu met hun bouwaanvraag ook een archeologienota voorleggen. Voorafgaand aan die nota moet er meestal een archeologisch vooronderzoek gebeuren, of een prospectie, waarna een erkend archeoloog bekijkt wat daar verder mee moet gebeuren. Op basis van die nota beslist het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed of er een bijkomend archeologisch onderzoek nodig is.

De archeologienota bevat als dusdanig onder meer een plan waarop de geplande werken nauwkeurig worden afgelijnd. De nota bevat daarnaast ook een programma over de te nemen maatregelen. Bij die maatregelen wordt uiteraard rekening gehouden met de geplande werken en de impact ervan.

Of je verplicht bent een archeologienota voorafgaand aan de bouwaanvraag toe te voegen, is afhankelijk van heel wat facetten, onder meer van de totale oppervlakte van de percelen, de oppervlakte van de geplande bodemingrepen, de ruimtelijke bestemming van het terrein en de ligging binnen of buiten een archeologische zone en/of de ligging al dan niet binnen een beschermde archeologische site. Dat zal bepalen of men dient over te gaan tot het opmaken van een archeologienota.

Er zijn in het decreet nog wel wat uitzonderingen bepaald, maar het is vandaag niet meer zo heel duidelijk wanneer men wat moet doen.

De archeologienota zal niet alleen voor lokale besturen extra kosten met zich meebrengen, maar ook voor heel wat private bouwpromotoren of projectontwikkelaars. We hebben wat dat betreft het voorbeeld van Tongeren, maar ook van de Zuid-Oost-Limburgse Archeologische Dienst, die nu zelf het initiatief heeft genomen om voor de private projectontwikkelaars tegemoet te komen in de kosten door zelf een studiedienst onder de arm te nemen die zal zorgen voor die archeologienota.

Men zou een forfaitaire bijdrage van 250 euro vragen. Ik ben vijftien jaar burgemeester in Dilsen-Stokkem. Wij zijn mee opgenomen in de archeologische site, maar wij hebben nog nooit zoveel archeologische prospecties moeten doen als de voorbije twee, drie jaar. Wij hebben, in navolging van die prospectie, ook heel wat bijkomend archeologisch onderzoek moeten uitvoeren.

Minister-president, bent u op de hoogte van het initiatief dat onder meer de stad Tongeren maar ook de vier Zuid-Oost-Limburgse gemeentebesturen hebben genomen om in een tegemoetkoming te voorzien voor de archeologische kosten?

Hoe zult u ervoor zorgen dat in de toekomst de kostprijs voor particuliere bouwheren of professionele bouwpromotoren niet de pan uit swingen? Zal het

archeologisch solidariteitsfonds al operatief zijn en eventueel aangewend kunnen worden om zo'n vooronderzoek te bekostigen? Zo ja, voor hoeveel zal het solidariteitsfonds eventueel tussenbeide komen?

Ik maak een zijsprong door te zeggen dat het niet alleen geldt voor de particulieren, maar ook voor lokale besturen. Als ik zie dat wij in het verleden al prospecties hebben laten doen voor bedragen tussen de 10.000 en 30.000 euro, dan begrijpt u dat deze kosten hoog oplopen. Voor elke verkaveling of nieuwe weg die moet worden aangelegd, wordt dit een serieuze kost. En dan heeft men nog niet eens de zekerheid of er nog een archeologisch onderzoek op moet volgen.

Hoever staat het met de selectie van archeologen? Hoeveel archeologen werden tot op heden erkend? Verloopt de selectie van erkende archeologen in samenwerking met de archeologische studiebureaus?

Hebt u al zicht op het aantal archeologische zones die er zullen komen? Minister-president, ik heb voor wat dat betreft recent een antwoord gekregen op mijn schriftelijke vraag. U antwoordde toen dat op dit ogenblik in een eerste afbakening 58 archeologische zones zijn opgenomen, die dan telkens samenvallen met de historische stadskernen van heel wat steden of lokale besturen in Vlaanderen. Ook onze stad is daar voor 21 hectare bij betrokken. Maar ook daar moet ik mij eerlijk gezegd extra zorgen over maken, want in onze oude stadskern zijn er toch wel heel wat kavels groter dan 3 are, waarbij men als particulier, wanneer men daar in de toekomst een bouwaanvraag zal indienen, tegelijkertijd de verplichting zal krijgen om enerzijds die archeologische nota toe te voegen en anderzijds die extra kosten te dragen.

Mijn bekommernis is alleszins dat het voor lokale besturen enerzijds, maar zeker ook voor particulieren anderzijds, een vrij kostelijk project gaat worden. Los daarvan bekommer ik me om de duur, het tijdsbeslag dat dit alles inneemt. Men moet voorafgaandelijk aan het indienen van de bouwaanvraag een nota laten opmaken. Vervolgens kan men pas de werken aanvatten wanneer de maatregelen die zijn opgenomen in het archeologische verslag allemaal zijn uitgevoerd. U zult begrijpen dat dat heel wat werken vertraagt. Daar maak ik me toch wel wat zorgen over voor de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Ik wou het nog eventjes hebben over de archeologische zones. Ik dacht dat het altijd de bedoeling was geweest om die zones gefaseerd aan te duiden. Het is afgesproken om eerst te focussen op de historische stadskernen in Vlaanderen omdat daar de meeste historische kenniswinst te boeken valt, want daar is de kans op mogelijke archeologische vondsten natuurlijk het grootst.

Begin juni was er in 58 steden en gemeenten een toelichting over de historische ker-
nen. Vorige vrijdag is de wetenschappelijke inventaris op de website geplaatst omdat de vraag naar het publiek maken van die gegevens al lang bestond. Voordien kon maar een beperkt aantal mensen die inventaris raadplegen. De inventaris werkt enkel sensibiliserend. Er zijn geen rechtsgevolgen aan gekoppeld. Ik heb ook begrepen dat de politiek-ambtelijke werkgroep archeologische zones een tijdspad heeft afgesproken voor de formele vaststelling van de eerste fase, namelijk de historische stadskernen.

Ik heb enkele bijkomende vragen in dit verband. Wanneer start het openbaar onderzoek over de inventaris van de archeologische zones? Op het moment dat het onderdeel archeologie uit het Onroerenderfgoeddecreet in werking treedt in 2016, hoe zit het dan met de regeling voor archeologienota's in de gebieden buiten die eerste inventaris van de archeologische zones? Is daar dan geen archeologisch vooronderzoek nodig, tot daar ook een inventaris wordt vastgesteld

door de minister? Hebt u al zicht op de timing voor de volgende fase van archeologische zones, buiten de historische stadskernen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorafgaand wil ik ingaan op wat in uw vraag staat, collega Peeters, namelijk dat het decreet bovendien nog in enkele uitzonderingen zal voorzien om het helemaal ingewikkeld te maken. Dat klopt niet. Ten eerste bevat het decreet geen uitzonderingen. Er staat wel in het decreet dat er een mogelijkheid is om nadere regels te bepalen met betrekking tot de vrijstellingen, maar het besluit waar we nu mee bezig zijn voorziet niet in bijkomende vrijstellingen. Er is dus geen sprake van enige bijkomende ingewikkeldheid. Ten tweede wil ik voor de goede orde ook zeggen dat mensen het uiteraard weten als ze een beschermd pand kopen. Dat moet in de koopakte en in de onderhandse overeenkomst staan. Dat geldt ook voor eigendommen die in een archeologische zone gelegen zijn. Als het eigendom er nog niet in ligt, is er natuurlijk een openbaar onderzoek als de procedure wordt gestart, zodat een eigenaar op de hoogte is van wat er op hem afkomt.

Ik kom tot uw eerste vraag. Het agentschap weet al een hele tijd dat de stad Tongeren het idee had om voor het opstellen van archeologienota's op een of andere manier in ondersteuning te voorzien. De stad had dit plan al van voor de totstandkoming van het Onroerenderfgoeddecreet. Om een of andere reden was dit nog niet gebeurd en is er nu blijkbaar een concrete uitvoering gegeven aan dat idee dat al een hele tijd bestond. Het agentschap was al op de hoogte, maar kende de precieze vorm waarin dit zou gebeuren nog niet.

U weet dat het beleid erin bestaat om het archeologietraject voorafgaand aan het vergunningstraject te laten verlopen. Dat is een goede zaak. Dat moet dan uitgevoerd worden door erkende archeologen. Het lokaal bestuur is volledig autonoom om te beslissen of het daarin een of andere ondersteuning biedt, of dat doet via een intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst. Dat doet er niet toe.

Het Onroerenderfgoeddecreet voorziet in een aantal tegemoetkomingen aan bouwheren die worden geconfronteerd met een archeologisch traject. Er is een premie voor buitensporige directe kosten en er is de erkenning en de betoelaging van archeologische solidariteitsfondsen. Op het ogenblik wordt het hele uitvoeringsbesluit besproken binnen de Vlaamse Regering. Hopelijk wordt dat voor het zomerreces nog goedgekeurd.

Of er een archeologisch solidariteitsfonds operationeel zal zijn bij de inwerking-treding, is niet duidelijk. U weet dat het aan de sector zelf is om zich te organiseren, om dat te doen conform met het Onroerenderfgoeddecreet en dan een overeenkomst te sluiten met de Vlaamse Regering. Het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt ook dat die overeenkomst onder meer de bijdragen van de leden aan het fonds en de vergoeding van het fonds aan de leden opneemt.

De derde vraag. Archeologen konden vanaf 1 januari 2015 een aanvraag indienen om erkend te worden als archeoloog. Het Agentschap heeft daarvoor op zijn website alle formulieren geplaatst. Op 30 juni waren er in totaal 29 aanvragen. 20 van die 29 aanvragen zijn al behandeld en zijn ook erkend. De publicatie ervan moet nog gebeuren. Van die 29 zijn er 24 natuurlijke personen en 5 rechtspersonen. De selectie gebeurt door het agentschap. Er is geen samenwerking met een of meerdere archeologische studiebureaus. De uitvoering van de selectieprocedure gebeurt zoals opgegeven in het besluit, met een ontvankelijkheidsbeoordeling enzovoort.

Heb ik al een zicht op het aantal archeologische zones? Binnenkort gaan de eerste 58 in openbaar onderzoek. Zoals gezegd, gaat het over zones van de historische stadskernen.

Collega Van Werde, u vraagt wanneer de start van het openbaar onderzoek zal gebeuren. De start is gepland op 17 augustus en loopt dan gedurende zestig dagen, tot 15 oktober.

U vraagt naar de regeling voor archeologienota's in de gebieden buiten deze eerste inventaris 'archeologische zones'. Het decreet is zeer duidelijk. Artikel 541 zegt: "Een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 548 wordt bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem, toegevoegd in volgende situaties." Er volgen dan drie situaties, die ik niet letterlijk zal voorlezen.

De volgende fases buiten die archeologische stadskernen zullen er nog zijn voor dorpskernen, voor alluviale gebieden, voor detectorsites en voor de erosie-beheersproblematiek.

De timing voor het openbaar onderzoek van de stadskernen begint op 17 augustus, de andere is voor de komende jaren.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Minister-president, u zegt zelf dat het Onroerenderfgoeddecreet ervan uitgaat dat men alles voorafgaand aan de vergunning, wil laten plaatsvinden. Vandaar dus de archeologische nota en het vooronderzoek. De facto stellen we toch vast dat er heel wat extra werklust op de lokale besturen afkomt. Ik geef u een heel simpel voorbeeld. Een site van 1100 vierkante meter willen we verkavelen in twee bouwkvavels. Het blijkt dat er tot 1850 een kerk stond. Bij de eerste sleuf heeft men nog een aantal restanten van die kerk gevonden. Nu moet er een archeologisch onderzoek volgen waar zich minstens vijf personen mee moeten bezighouden. Er moet een evaluatienota worden opgemaakt, vervolgens een conceptnota en een eindrapport, telkens in overleg met alle mensen die daarbij betrokken zijn en met de cel Onroerend Erfgoed. Het neemt veel tijd in beslag maar het duurt ook veel langer voor de grond kan worden gebruikt.

We zijn ook bezig met de ontsluiting van een bedrijventerrein. Ook daar is er een soortgelijk probleem. Er moet een nieuwe weg worden getrokken. Het is een bovenregionaal bedrijventerrein dat ook in het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) past. Er is nu weer een vertraging van minimaal een halfjaar omdat er ook weer bijkomend onderzoek is bevolen.

Ik begrijp wel dat het decreet zegt dat wat niet in situ kan gebeuren, ex situ moet gebeuren. Toch wil ik zeggen dat het voor een concrete werking heel wat extra werklust en werkuren met zich meebrengt. Ik wil een pleidooi houden om het financieel beheersbaar te houden en om de administratieve procedures zo kort mogelijk te houden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik wou even luisteren naar de vraag en naar de stand van zaken van het uitvoeringsbesluit en het openbaar onderzoek rond de archeologische zones.

Mevrouw Peeters, als je kiest voor een kwalitatieve benadering van erfgoed, in de grond of boven de grond, dan staat er een inspanning tegenover. De minister-president heeft zelf nog het voorbeeld van Leuven gegeven, waar de burgemeester en zijn trawanten ook moord en brand hebben geschreeuwd over de vertraging van een aantal werken, maar waar finaal iedereen tevreden over is. U beheert als burgemeester een archeologisch rijk stukje Vlaanderen. Daar betaalt u blijkbaar een prijs voor. Wat betekent het in de geschiedenis, om de tijd – zes

maanden – te nemen om dat te doen. Minister-president, ik pleit ervoor om het te blijven doen. In een aantal gevallen zijn er compenserende financiële maatregelen gepland in het decreet. Ik zou pleiten om de kwaliteit van de grond en de gebouwen maximaal te honoreren. Finaal komt het altijd op zijn pootjes terecht. U moet wat meer geduld hebben en misschien komen er fantastische vondsten naar boven. Beschouw de last als een tijdelijk uitstel waar u straks blij om zult zijn.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Caron, ik begrijp dat perfect. We hebben bij ons – maar ook in heel Vlaanderen – heel wat geklasseerde gebouwen, en die koesteren we. Ik ben het ermee eens dat we daarop moeten inzetten.

Als u in het buitengebied een kavel hebt van 3 are of groter in de nabijheid van een archeologische site en u wilt er morgen een bepaald gebouw bijzetten of iets wijzigen, dan krijgt u als particuliere bouwheer de bijkomende verplichting om te zorgen voor een archeologische nota die extra kosten meebrengt. Iedereen is altijd bezig over de versnelling van trajecten, over het snel afleveren van bouwvergunningen en over de lokale autonomie. Laat aan de lokale besturen over om te beslissen of iets belangrijk is om op te graven of sleuven te trekken. Ik hou opnieuw een pleidooi dat het financieel beheersbaar moet zijn. Het mag administratief geen overlast bezorgen. De lokale autonomie is zeker in het buitengebied heel belangrijk.

Nogmaals, ik koester het onroerend erfgoed en de geklasseerde gebouwen even sterk als u. Eender welke kavel van 3 are in de nabijheid van een archeologische site is te verregaand.

Minister-president Geert Bourgeois: Wat nu gebeurt, is onder vigeur van het bestaande decreet. Het nieuwe is nog niet in werking. Het nieuwe decreet zal meer rechtszekerheid bieden. Op het moment dat de archeologische zones afgebakend zijn, weet je dat je in een archeologische zone zit. De steden die meestal trots zijn op de titel 'historische stadskern' kunnen een beleid voeren in functie van de archeologische zone die ze hebben. Het decreet voorziet erin dat er een vooronderzoek gebeurt. 60 procent of meer daarvan beperkt zich tot bureauonderzoek. Het hoeft dus geen destructieve werken met zich mee te brengen van het graven van sleuven enzovoort. Dat zijn relatief goedkope werken. Door het feit dat je weet dat je in die zone zit, kan je anticiperen en dit voorafgaand doen. Ik hoop dat het allemaal wat meer op zijn pootjes valt met het nieuwe decreet en dat men er proactiever mee omgaat. De vooronderzoeken zijn in hoofdzaak beperkt tot bureauonderzoek, waarna niets meer moet gebeuren.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Het klopt dat de gevoerde prospecties gebaseerd zijn op het decreet van 1993. In het verleden moesten we er nauwelijks doen. De voorbije drie jaar hebben we er al minstens tien verplicht opgelegd gekregen door de administratie van de Erfgoedcel. Daarover moet worden gewaakt.

U zegt dat er in de toekomst meer rechtszekerheid zal zijn en dat het vaak maar een administratief verslag zal betreffen. Ik heb al in 2012 vragen gesteld over hoeveel vooronderzoeken er plaatsvonden en ook recentelijk nog. Het aantal vooronderzoeken is in stijgende lijn.

Ik verwijs ook naar een recente schriftelijke vraag waaruit blijkt dat er voor 2014 300 vooronderzoeken zijn uitgevoerd. Van die 300 heeft minstens 1 op 3 effectief geleid tot een onderzoek ter plaatse. Dat is meer dan alleen maar sleuven graven. In 2014 hebben er ruim 210 opgravingen plaatsgevonden. Ik weet dat u zult zeggen dat het een niet altijd gelinkt is aan hetzelfde jaar omdat de opgraving een gevolg kan zijn van een vooronderzoek van 2013. We stellen toch maar vast dat de administratie het steeds moeilijker maakt en dat het aantal

vooronderzoeken en het aantal archeologische onderzoeken in stijgende lijn zijn. Ik houd opnieuw een pleidooi voor financiële beheersbaarheid en de administratieve overlast mag niet de pan uit swingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.